

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globalisaatio, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, työn murros, väestönmuutos, yhteiskunnallisen osallistumisen muutokset sekä eriarvoistuminen vaikuttavat nopeasti yhteiskuntaan. Talouden ja työmarkkinoiden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen ja julkisen talouden tasapainotavoite asettavat hallinnonalan toiminnalle reunaehdot. Väestönmuutos ja sen alueellinen eriytyminen aiheuttavat merkittäviä muutospaineita julkisten palveluiden järjestämiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toiminnalla voidaan merkittävästi vaikuttaa muutosten suuntaan ja luoda edellytykset myönteiselle kehitykselle.

Hallituskaudella keskeisiä tavoitteita ovat koulutustason ja koko väestön osaamistason nostaminen ja oppijoiden hyvinvoinnin parantaminen. Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä pyritään nostamaan mahdollisimman lähelle 50 prosenttia vuoteen 2030 ja edetään kohti tavoitetta nostaa Suomen korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrä OECD:n kärkimaiden tasolle. Suomesta luodaan kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Aikuisten tutkintokoulutusta suunnataan erityisesti koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen.

Suomalaisten koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti vertaillen edelleen korkea, mutta kehityksessä on huolestuttavia merkkejä. Suomalaisten nuorten aikuisten koulutustaso on laskenut keskitason alapuolelle, kun vielä vuonna 2000 Suomi oli OECD-maiden korkeimpien joukossa; tämän seurauksena väestön koulutustason nousu on pysähtymässä ja inhimillisen pääoman ennakoitaan kääntyvän laskuun. Viimeaikaiset toimet ovat nostaneet odotettavissa olevaa koulutustasoa, mutta Suomen suhteellisen aseman heikkeneminen tulee jatkumaan vähintään kuluvan vuosikymmenen loppuun.

Nuorten oppimistulokset ovat laskeneet koko 2000-luvun ajan poikkeuksellisen nopeasti ja esimerkiksi kantaväestön tulokset PISA:ssa ovat jo heikompia kuin Ruotsissa ja Saksassa. Oppimistulosten heikentyessä alueelliset ja väestöryhmien erot tuloksissa ovat kasvaneet, eikä lasten ja nuorten hyvinvointi ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti. Työuran aikainen jatkuva oppiminen ei kohdennu tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti työllisyyttä parantavaan koulutukseen. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä. Epävarmuutta lisäävät poliittisen osallistumisen eriytyminen sekä yleinen asenteiden jyrkkeneminen.

Työllisyyden ja talouden kehitys on epävarmaa ja koulutetun työvoiman saatavuus vaikeuttaa yritystoimintaa sekä julkisten palvelujen tuotantoa. Varmistetaan, että koulutusjärjestelmämme tuottaa riittävästi osaamista ja tekijöitä kriittisille aloille — jokainen suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja yhä useampi nuori myös korkea-asteen tutkinnon. Pandemian aikana kasvatuksen ja koulutuksen poikkeusjärjestelyt ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten oppimiseen ja syventänyt yhä jatkuvaa

oppimistulosten laskutrendiä. Kulttuuri ja luovat alat, liikunta ja nuorisotyö ovat vuoteen 2023 mennessä pitkälti toipuneet koronakriisin väliaikaisista vaikutuksista mm. palvelujen käyttöön.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala vahvistaa ja uudistaa yhteiskunnan sivistysperustaa ja rakentaa edellytykset osallisuuden vahvistumiselle kestäväan kasvuun perustuvassa yhteiskunnassa. Korkea osaamis- ja koulutustaso vahvistaa yhteiskunnallista resilienssiä ja luo edellytyksiä talouden kasvulle, joka perustuu ensisijaisesti teknologisen kehityksen ja osaamisen tuomalle tuotavuuskasvulle. Varhaiskasvatusta, koulutusta ja jatkuvaa oppimista edistävillä toimilla tuetaan osaavan työvoiman saatavuutta, korkeaa työllisyyttä ja tuottavuuskasvua. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistamalla tuetaan teknologista kehitystä, tuottavuutta ja talouden rakennemuutosta. Luovat alat ja aineettomat sisällöt tukevat hyvinvointia ja kestävää kasvua. Tieteellinen tieto rakentaa sivistystä ja maailmankuvaa, tuottaa vaurautta ja hyvinvointia sekä toimii päätöksenteon perustana ja käytäntöjen kehittäjänä. Yliopistojen keskeinen tehtävä on kasvattaa kriittiseen ja analyyttiseen ajatteluun. Edettäessä kohti T&K-toiminnan rahoituksen nostamista 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta on varmistettava riittävä TKI-osaajien kouluttaminen.

Tieto, osaaminen ja luovuus ovat olennaisia myös kansakunnan henkiselle kriisinkestävyydelle. Sivistys, eli kasvatusta, koulutus, tiede ja taide rakentavat ihmisten välistä luottamusta ja kunnioitusta sekä kriittistä ajattelua. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä tasa-arvon vahvistaminen edellyttävät hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ja hallinnonalarajat ylittävää politiikkaa. Kaiken toiminnan lähtökohtia ovat yhdenvertaisuus, kestävä kehitys ja talouskasvu.

Lukiokoulutuksen keskeinen tavoite on varmistaa laaja-alainen yleissivistys sekä tuottaa opiskelijoille jatko-opintokelpoisuus. Lukiokoulutusta kehitetään tulevaisuudessakin omana koulutusmuotonaan, jolla on oma toimintaa ohjaava lainsäädäntö sekä rahoitusjärjestelmä.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on varmistaa jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin.

Tällä hetkellä ammatillisen perustutkinnon suorittaneista useampi kuin joka kymmenes jää valmistumisensa jälkeen työttömäksi ja monilla koulutusaloilla työllisyysaste jää erittäin heikoksi. Aikuisille suunnattu ammatillinen koulutus painottuu liian pitkäkestoiseen perustutkintokoulutukseen ja heikon työmarkkinahyödyn tuottavaan moninkertaiseen koulutukseen.

Taiteella ja kulttuurilla on itseisarvo. Luovilla aloilla sekä tapahtuma-alalla on merkittävä työllisyys- ja kasvupotentiaali. Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava, syrjäytymistä on vähennettävä ja osallisuutta vahvistettava. Liikunnallisen aktiivisuuden lisääminen tapahtuu kansallisen liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn ohjelman puitteissa. Näillä toimilla on keskeinen merkitys myös henkisen hyvinvoinnin ja kriisinkestävyyden edistämisessä.

Tavoitteellisesti toimimalla Suomella on kaikki edellytykset säilyttää paikkansa maailman arvostetuimpien sivistys- ja hyvinvointivaltioiden joukossa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla tavoitteena on, että varhaiskasvatusta, koulutusta, tiede, taide ja kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat ja vahvistavat yhteiskunnan sivistysperustaa ja että

yhteiskunnallinen yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät. Näitä tavoitteita tarkentavat hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet:

- Varhaiskasvatuksen laatu paranee. Suomalaisten oppimistulokset ja koulutustaso nousevat. Perustaitojen osaaminen vahvistuu ja jokainen saavuttaa peruskoulusta riittävät perustiedot.
- Sivistys luo edellytyksiä talouden kasvulle, koulutus vastaa paremmin työelämän tarpeisiin ja vähentää kohtaanto-ongelmaa. Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee.
- Kaiken ikäiset suomalaiset liikkuvat enemmän.

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista seurataan määrällisillä indikaattoreilla, joille on asetettu tavoitearvot. Hallinnonalan yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevat tavoitteet toteutuvat pitkällä aikavälillä. Lähivuosina tavoite on lähestyä pääosin vuodelle 2030 tai 2040 määriteltyä tavoitetasoa.

— Koulutustarjonnan ja työelämän tarpeiden vastaavuutta seurataan vastavalmistuneiden työllistymisellä ja jatko-opintoihin siirtymisellä ammatillisesti eriytyneessä koulutuksessa. Tavoitteena on, että kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla vuoden kuluttua valmistumisesta valmistuneista yli 85 % on työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. (Taulukossa viitearvo sisältää kaikki opiskelijoiksi siirtyneet, ei vain jatko-opintoihin siirtyneitä.)

— Väestön osaamistasoa seurataan 16–65- ja 25–34-vuotiaiden luku- ja numerotaidon tasolla kansainvälisessä aikuisten taitotutkimus PIAACissa. Tavoitteena on, että molemmissa seurantaikäryhmissä keskimääräinen luku- ja numerotaito ovat vuosien 2022–2023 tutkimuksessa korkeammalla tasolla kuin vuoden 2012 tutkimuksessa. Vuonna 2012 16–65-vuotiaiden lukutaidon taso oli 288 pistettä ja numerotaidon taso 282 pistettä, 25–34-vuotiailla lukutaito 309 pistettä, numerotaito 303 pistettä.

— Väestön koulutustason nousua seurataan Tilastokeskuksen koulutustasomittaimella, joka mittaa perusasteen jälkeisen koulutuksen keskimääräistä pituutta väestötasolla. Tavoitteena on, että 25–64-vuotiaiden koulutustasomittain nousee keskimäärin vähintään 5 pistettä vuodessa jaksolla 2020–2040.

— Sivistyspohjaisen taloudellisen kasvun kannalta keskeistä tieteen tasoa ja vaikuttavuutta mitataan Top 10 -indeksillä (Web of Science), joka tarkastelee eniten viitattuun 10 prosenttiin kuuluvien julkaisujen suhteellista osuutta julkaisuista. Maiden välinen vertailu on normalisoitu tieteenalakohtaisesti niin, että maailman keskitaso tieteenalalla on 1. Tavoitteena on, että tutkimuksen TOP 10 -indeksi ei heikkene.

— Taiteen ja kulttuurin osuutta sivistykseen perustuvasta taloudellisesta kasvusta mitataan kulttuurin satelliittitilinpäiden mukaisella kulttuurialojen osuudella arvonlisäyksestä. Tavoitteena on, että kulttuurialojen osuus arvonlisäyksestä nousee yli vuoden 2008 tason (3,6 % bruttokansantuotteesta).

— Liikunnallista elämäntapaa seurataan liikkumissuosituksen täyttävien osuudella aikuisväestöstä. Tavoitteena on, että liikkumissuosituksen täyttäneiden määrä kasvaa siten, että suosituksen täyttää puolet aikuisista.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma/arvio	2024 tavoite	2025 tavoite
Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistämällä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia			

	2023 toteutuma/arvio	2024 tavoite	2025 tavoite
— Väestön osaamistaso kansainvälisessä aikuisten taitotutkimus PIAACissa. (2022 PIAACissa yli vuoden 2012 tason)			lukutaito yli 309 (25—34 v) ja yli 288 (16—65 v) pistettä, numerotaito yli 303 (25—34 v) ja yli 282 (16—65 v) pistettä,
— 25—64-vuotiaiden koulutustasomittain (nousee yli 5 pistettä vuodessa 2020—2040)	451	456	461
Koulutustarjonta vastaa uuden työvoiman tarvetta ja toimialan palvelurakenne vastaa väestömuutokseen			
— kaikkien oppilaitosten kaikilla koulutusaloilla vuoden kuluttua valmistumisesta valmistuneista yli 85 % on työllisiä tai siirtynyt jatko-opintoihin. (osuus valmistuneista, joilla tavoite toteutuu)	ammattillinen perustutkinto 20 %, ammattikorkeakoulututkinto 65 %, ylempi korkeakoulututkinto 80 %		ammattillinen perustutkinto 50 %, ammattikorkeakoulututkinto 75 %, ylempi korkeakoulututkinto 85 %
Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat			
— Top 10 -indeksi (säilyy vähintään aiemmalla tasolla)	1,09 (2018—2021)	1,14	1,14 (2016-2019 toteuma)
Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä			
— kulttuurialojen osuus arvonlisäyksestä (ylittää vuoden 2008 tason)	3,1 % (2021)		3,6 %
Liikkuva elämäntapa vahvistuu			
Liikkumissuosituksen täyttävien määrä (20—69-vuotiaat), %	26 % (2002)	50 %	50 %

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen on tavoitteena varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Perusopetus kannustaa yhdenvertaisesti tyttöjä ja poikia eri oppiaineiden opinnoissa sekä lisää tietoa ja ymmärrystä sukupuolen moninaisuudesta. Tasa-arvolain velvoite tehdä tasa-arvosuunnitelma koskee koko koulutusjärjestelmää.

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään osana toisen asteen koulutuksen kehittämistoimia. Uudistusten keskeisinä tavoitteina on turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa. Näitä tavoitteita edistetään panostamalla opintojen ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen siten, että jokainen opiskelija saa tarvitsemansa tuen siirtyäkseen koulupolulla eteenpäin. Lukiokoulutuksen järjestäminen turvataan alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on varmistaa jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti.

Työ- ja opiskeluhyvinvointiin panostaminen on nostettu yhdeksi keskeiseksi korkeakoulujen yhteiseksi sopimuskauden 2025—2028 tavoitteeksi. Korkeakoulun on edistettävä toiminnassaan suunnitelmallisesti ja korkeakouluyhteisöä osallistaen yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja korkeakouluyhteisön monimuotoisuutta. Lisäksi korkeakoululla tulee olla saavutettavuussuunnitelma, jonka tavoitteiden toteutumista seurataan korkeakouluissa säännöllisesti.

Kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla sukupuolten tasa-arvon tavoitteita edistävät mm. laki kuntien kulttuuritoiminnasta, taiteen valtionavustusjärjestelmän toimeenpano, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelma moninaisuuden edistämiseksi, taide- ja kulttuurialan uusi eettinen ohjeisto, liikuntalaki, liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen. Sukupuolten tasa-arvo on kriteerinä liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuksissa ja sillä on vaikutusta avustuksen määrän harkintaan. Nuorisolain perusteella valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille myönnettävissä yleisavustuksissa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat yksi arviointiperuste. Suomen elokuvasäätiö edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta elokuva-alalla mm. av-tuotannoille suunnatun digitaalisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyökalun avulla.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja. Hallinnonalan tulosoajaukseen sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun sisällytetään toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2021			2022			2023		
	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	68 004	45 %	55 %	67 431	45 %	55 %	68 781	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 811	41 %	59 %	30 264	41 %	59 %	30 765	42 %	58 %
Ammattikorkeakouluissa suoritettut tutkinnot									
(ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot)	28 572	38 %	62 %	28 089	37 %	63 %	30 495	36 %	64 %
Yliopistoissa suoritettut tutkinnot (alemmat- ja ylemmät korkeakoulututkinnot ja tohtoritutkinnot)	31 029	40 %	60 %	30 459	40 %	60 %	32 988	40 %	60 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä, brutto)	1 109	27 %	73 %						
Valtion taiteilija-apurahat	298	39 %	61 %	311	39 %	61 %	308	38 %	62 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	63	62 %	38 %	63	49 %	51 %	62	48 %	52 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15—28 -vuotiaat)	20 339	57 %	43 %	20 450	56 %	44 %	20 208	44 %	56 %
Nuorten työpajatoiminta (alle 29- vuotiaat)	11 849	57 %	43 %	12 144	55 %	45 %	12 222	55 %	45 %
Urheilija-apurahapäätökset (päätökset hakemuksesta)	242	48 %	52 %	262	49 %	51 %	262	49 %	51 %

Kestävä kehitys

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin kestävä kehitystä. Se tarkoittaa mm. sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta, kulttuurisia oikeuksia sekä hyvinvointia ja osallisuutta. Nämä tekijät mahdollistavat kulttuurisen muutoksen kohti kokonaisvaltaista kestävä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestävä kehityksen linjauksilla ohjataan hallinnonalan toimintaa kestävälle pohjalle mm. ottamalla huomioon hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialojen ohjauksessa kestävä kehitys ja Agenda2030:een pohjautuva Suomen kestävä kehityksen toimikunnan strategia 2022—2030.

Varhaiskasvatussuunnitelman (VASU) perusteisiin sisältyy kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys. Lukiokoulutuksen ja sen toimintakulttuurin kehittämisessä kiinnitetään huomiota kestävä kehitykseen, samoin kuin ammatillisen koulutuksen kehittämisessä kestävä kehitykseen liittyvään osaamiseen kaikilla toimialoilla. Myös vapaan sivistystyön oppilaitokset järjestävät kestävä kehityksen toteutumista edistävää koulutusta.

Toimeenpantava pitkäjänteinen T&K-rahoituksen käytön suunnitelma kuvaa osaamistason nousun sekä tutkimuksen ja innovaatioiden välttämättömyyden kestävä kasvun ja hyvinvoinnin saavuttamisessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja korkeakoulujen välisissä vuosien 2025-2028 sopimuksissa korkeakoulujen yhtenä tavoitteena on edistää yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista, kestävä kehitystä ja kaksoissiirtymää. Lisäksi korkeakoulut pyrkivät hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. Suomen Akatemia edellyttää kestävä kehityksen periaatteiden huomioimista rahoittamissaan hankkeissa osana vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Kulttuurialan kasvu tukee koko yhteiskuntaa vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta ja kestävyttä. Ministeriö edistää kulttuurialan ja luovien alojen toimintaedellytyksiä, ml. kulttuuri- ja liikuntapalvelujen ja -tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa, kestävä kulttuurimatkailua.

Ministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta järjestöiltä kestävä kehityksen tavoitteiden ottamista huomioon toiminnassaan. Mm. liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustuksen määrää harkittaessa arvioidaan järjestön toimet kestävä kehityksen ja vastuullisuuden edistämiseksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, hyvän hallinnon, terveellisen ja turvallisen toimintaympäristön, ympäristövastuun sekä antidopingin ja urheilukilpailujen manipulaation vastaisuuden osalta. Kestävä kehitys sisältyy myös nuorisolain arvolähtökohtiin ja on yhtenä nuorisotyön valtionrahoituksen perusteena.

Kirkollisasiat

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Valtionosuudet

Valtionosuudet opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla sisältäen ammatillisen koulutuksen rahoituksen (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2023 TP	2024 TA	2025 TAE	2024/2025 muutos
29.10.30	Esi- ja perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta	430 202	488 582	575 327	86 745
29.10.31	Vapaa sivistystyö	178 272	164 298	181 680	17 562
29.20.30	Ammatillinen koulutus	1 024 703	1 079 561	1 041 939	-37 622
29.20.35	Lukiokoulutus	271 440	303 403	331 528	28 125
29.80.31	Esittävä taide ja museot	150 624	154 627	154 492	-135
29.80.34	Taiteen perusopetus	92 610	94 908	97 701	2 793
29.90.30	Liikunnan koulutuskeskukset ¹	18 384	17 257	16 424	-833
29.90.30	Kuntien liikuntatoimi	19 666	19 722	19 864	142
29.91.30	Kuntien nuorisotyö	7 690	7 648	7 643	-5
Yhteensä		2 193 591	2 330 006	2 426 778	96 772

¹⁾ Sisältää valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin vuonna 2025 on 51,59 %, johon lisätään vuosittain euromäärä asukasta kohti ammattikorkeakoulujen kuntarahoitusosuuden poistumisen johdosta. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euromäärä, joka saadaan, kun vuoden 2017 indeksitarkistetusta kuntien rahoitusosuudesta vähennetään 57,4 milj. euroa muuttamalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 a §:n 1 momenttia.

Valtionavustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla valtionavustuksilla tuetaan koulutukseen, tieteeseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön liittyvää toimintaa ja hankkeita. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustuksia myöntävät ministeriön lisäksi Opetushallitus, Museovirasto, Taiteen edistämiskeskus, Kansallisarkisto, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI ja Suomen Akatemia sekä erillislainsäädännön nojalla Suomen elokuvasäätiö.

OKM:n hallinnonalan tavoitteena on lisätä valtionavustusten vaikuttavuutta, jotta myönnettyillä avustuksilla saadaan aikaan hallitusohjelmassa, politiikkaohjelmilla ja lainsäädännöllä asetettuja tavoitteita. Valtionavustuserärahojen vähentyessä OKM:n hallinnonalalla valtionavustusprosessia tehostetaan yhtenäistämällä toimintatapoja, yhdistämällä tukimuotoja, karsimalla päällekkäisyyttä ja vähentämällä hakuja. Päätöksentekoa sekä hallinnonalan viranomaisten keskinäistä työnjakoa selkeytetään.

Valtionavustukset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Luku	Toimiala	2023 TA	2024 TA	2025 TAE
29.01	Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	53 451	54 943	
29.10	Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	136 009	113 739	99 464

Luku	Toimiala	2023 TA	2024 TA	2025 TAE
29.20	Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	19 775	29 275	
29.40 ¹	Korkeakouluopetus ja tutkimus	518 900	544 046	
29.70	Opintotuki (korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki)	35 564	39 500	
29.80	Taide ja kulttuuri	179 779	160 230	
29.90	Liikuntatoimi	114 217	119 985	
29.91	Nuorisotyö	68 925	65 212	
Yhteensä		1 126 621	1 126 930	

¹⁾ Sisältää momenttien 29.40.51 ja 29.40.54 valtuudet sekä valtionavustuspäämäärärahat momentilta 29.40.56.

Valtionavustuspäätösten¹ määrä ja suuruus

	TP 2023		TA 2024 arvio		TAE 2025 arvio	
Myönnettyjen valtionavustusten koko (euroa)	lkm	%	lkm	%	lkm	%
< 10 000	2 550	32	3 650	38	3 654	38
10 001—30 000	2 385	28	2 742	28	2 730	29
30 001—100 000	1 400	19	1 404	15	1 360	14
100 001—500 000	1 399	15	1 329	14	1 237	13
> 500 001	493	5	507	5	557	6
Yhteensä	9 880		9 632		9 538	

¹⁾ Sisältää myös henkilöille myönnettävät apurahat

Budjettilakiesitykset

Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta	29.01.03, 29.20.30, 29.20.35
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain 2 §:n ja ja ortodoksisesta kirkosta annetun lain 119 §:n muuttamisesta	29.01.51, 29.01.52
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi	28.90.30, 29.10.01, 29.10.20, 29.10.30
Hallituksen esitys eduskunnalle vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 ja 24 §:n muuttamisesta	29.10.31
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	29.20.30, 29.20.35
Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta	29.70.55
Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta	29.80.41

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
29.40.51	<i>Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)</i>		
	— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	460,2	490,2
29.40.54	<i>Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)</i>		
	— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.75	<i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i>		
	(siirtomääräraha 3 v)		
	— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,0	-

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2023—2025

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	435 815	404 310	379 652	-24 658	-6
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 789	24 506	13 284	-11 222	-46
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	68 283	66 334	34 450	-31 884	-48
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 781	12 675	10 238	-2 437	-19
04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	39 833	15 840	11 162	-4 678	-30
05. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 318	13 539	13 947	408	3
06. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 444	22 714	24 222	1 508	7
07. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 625	5 069	4 836	-233	-5
08. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 751	1 767	4 512	2 745	155
09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	669	681	683	2	0

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
10. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 595	6 966	6 644	-322	-5
11. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 298	2 723	2 211	-512	-19
12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	25 057	26 491	25 552	-939	-4
13. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 683	5 750	5 484	-266	-5
14. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 599	7 407	7 364	-43	-1
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	2 337	2 211	2 516	305	14
(28.) Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	36 975	36 282	40 000	3 718	10
30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 3 v)	14 500	14 500	14 400	-100	-1
31. Eräät Opetushallituksen menot ja avustukset (siirtomääräraha 2 v)	—	—	22 001	22 001	0
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 597	1 577	1 547	-30	-2
51. Avustukset uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 807	4 551	3 549	-1 002	-22
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	122 661	124 133	124 506	373	0
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	23 013	6 348	4 348	-2 000	-32
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 200	2 246	2 196	-50	-2
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	772 062	818 710	923 652	104 942	13

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 065	42 099	42 329	230	1
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	48 730	74 750	66 750	-8 000	-11
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	490 941	524 425	622 025	97 600	19
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	181 723	168 313	185 375	17 062	10
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	9 603	9 123	7 173	-1 950	-21
20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	1 341 337	1 418 362	1 398 624	-19 738	-1
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 771	8 950	9 381	431	5
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	17 896	23 137	12 723	-10 414	-45
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	1 041 291	1 081 097	1 044 992	-36 105	-3
35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	273 379	305 178	331 528	26 350	9
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 472 760	3 728 476	3 921 219	192 743	5
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	40 616	39 249	92 946	53 697	137
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 999 188	2 173 351	2 243 874	70 523	3
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	329 681	403 137	458 186	55 049	14
(53.) Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	74 704	—	—	—	0
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	51 486	55 631	55 631	—	0

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	954 190	1 001 570	1 018 480	16 910	2
56. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	28 189	24 389	-3 800	-13
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	22 895	27 349	27 713	364	1
(88.) Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)	—	—	—	—	0
70. Opintotuki	791 073	875 300	907 964	32 664	4
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	189 061	200 000	225 900	25 900	13
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	494 099	531 600	538 300	6 700	1
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	32 170	39 500	39 564	64	0
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	75 743	104 200	104 200	—	0
80. Taide ja kulttuuri	566 018	555 861	579 178	23 317	4
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	20 164	22 559	22 932	373	2
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	18 502	19 416	19 633	217	1
21. Taiteen ja kulttuurin yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	—	576	576	—	0
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 182	9 130	9 219	89	1
31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	140 924	157 627	155 159	-2 468	-2
34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	94 292	96 619	99 412	2 793	3
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (siirtomääräraha 2 v)	311	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	27 648	27 648	22 148	-5 500	-20

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	27 274	99 535	95 137	-4 398	-4
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	17 222	18 955	19 004	49	0
(52.) Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	179 934	—	—	—	0
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	26 477	31 263	31 635	372	1
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 200	2 300	2 300	—	0
56. Valtionrahoitus kansallisten taidelaitosten toimintaan (siirtomääräraha 3 v)	—	65 009	67 299	2 290	4
72. Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	839	1 683	1 683	—	0
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	4 049	3 249	4 749	1 500	46
89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)	2 000	—	28 000	28 000	0
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	40	40	—	0
90. Liikuntatoimi	159 670	165 466	161 264	-4 202	-3
20. Liikuntatoimen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	—	8 026	7 210	-816	-10
30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)	33 798	37 287	36 588	-699	-2
50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha)	119 873	55 952	55 961	9	0
51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	64 201	61 505	-2 696	-4

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 €	%
(56.) Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 000	—	—	—	0
91. Nuorisotyö	82 879	74 022	73 599	-423	-1
20. Nuorisotyön yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	—	712	712	—	0
30. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (arviomääräraha)	19 280	7 648	7 643	-5	0
50. Nuorisotyön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	41 147	35 662	34 244	-1 418	-4
51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (siirtomääräraha 3 v)	22 452	30 000	31 000	1 000	3
Yhteensä	7 621 616	8 040 507	8 345 152	304 645	4
Henkilötyövuosien kokonaismäärä	2 632	2 354	2 354		

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toteutetaan Sivistyshallinto 2030 uudistus.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä toteuttavan Sivistyshallinto 2030 -kehittämishankkeen tavoitteena on varmistaa ministeriön ja virastojen toiminnan laatu ja palvelukyky tulevina vuosina sekä lisätä toiminnan tuottavuutta. Toimenpiteisiin sisältyy sivistyshallinnon virastorakenneuudistus, digitalisaation edistäminen sekä ohjauksen ja yhteisten palveluiden prosessien uudistaminen. Toimilla tavoitellaan sivistyshallinnon yhteistä strategista kokonaisnäkemystä, taloudellista kestävyyttä sekä toimialan avointa dialogia, uudistuvaa toimintaa ja jaettua tietoperustaa.

Virastorakenne uudistetaan siten, että hallinnonalalle muodostuu viisi virastoa. Hankkeeseen sisältyvän kokonaisuohjauksen toimintamallin mukaisesti hallitusohjelman toimeenpanon sekä tulosohjauksen ja taloussuunnittelun liittyvät yhteiset prosessit ja toimintakäytännöt yhtenäistetään koko hallinnonalalla.

Momentteja 29.01.05—14 koskevat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet esitetään asianomaista toimintapolitiikkaa koskevan luvun yhteydessä.

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 263 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) ministeriön yhteydessä toimivista lautakunnista ja muista vastaavista toimielimistä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 2 000 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymistä kehittämishankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan palvelujen kehittämistä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan sivistystä sekä yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja toimialaa ohjaavaa. Ministeriön päätöksenteon ja strategisen toiminnan perustana on tiedolla johtaminen.

2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.

3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan talouden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen vaikutukset. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.

4. Ministeriön johtamista, toiminnan laatua ja riskienhallintaa kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jatkuvaa oppimista.

5. Ministeriö vahvistaa konsernitason johtamista ja ohjausta tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	22 351	24 706	23 463
Bruttotulot	416	200	200
Nettomenot	21 935	24 506	23 263
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 625		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 210		

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 22 263 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluontoisten lisäysten päättyminen	-1 300
Ministereiden, heidän valtiosihteereidensä ja erityisavustajiensa sihteereiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-1

Palkkausten tarkistukset	79
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-21
Yhteensä	-1 201

2025 talousarvio	23 263 000
2024 talousarvio	24 506 000
2023 tilinpäätös	22 789 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 539 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisiin jäsenmaksuihin ja kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkintakirjallisuuden kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 5) enintään 500 000 euroa EU:n pilariarviontiin liittyvien koulutusvientiä edistävien hankkeiden valmisteluun ja markkinointiin sekä Education Finland -ohjelman toimeenpanoon liittyvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Momentilla saa ottaa tulona huomioon Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien, Team Europe -aloitteiden ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot sekä muut hankkeet.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijavirastona. Opetushallitus edistää osaamista ja sivistyksen vahvistumista, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestäväen hyvinvoinnin lisääntymistä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista.

Tuotokset ja laadunhallinta

Tuotokset ja laadunhallinta

	2023	2024	2025
Mittarit	toteutuma	arvio	tavoite
Opetushallituksen palvelujen kokonaisasiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,7	3,8	3,8

	2023	2024	2025
Mittarit	toteutuma	arvio	tavoite
Luottamus- ja maineindeksi kokonaisarvo	3,07	3,36	3,36
Asiakaspalveluratkaisun palvelutapahtumien asiakastyytyväisyys (NPS)	29	35	35

Palvelukyky ja laatu

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/tehtävä	Mittari	Asteikko	2023	2024	2025
			toteuma	arvio	tavoite
Päätösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	1,7	1,7	1,6
Asiakastyytyväisyys	Maksullinen koulutus	1—5	4,4	4,2	4,1
	Hakijapalaute Opintopolun hakulomakkeista	1—5	4,5	4,4	4,4

Toiminnallinen tehokkuus

- Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja jatkuvaa oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus parantaa palvelujaan yhdessä asiakkaidensa ja kumppaneidensa kanssa laadukkaiden asiantuntijapalveluiden varmistamiseksi.
- Opetushallitus jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä uudistamistyötä vaikuttavuustavoitteidensa mukaisesti toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	Asteikko	2023	2024	2025
		toteuma	arvio	tavoite
Henkilötyövuodet ¹	Htv	376	379	375
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot)	Htv			
Johtajuusindeksi	1—5	3,5	3,7	3,7
Työtyytyväisyysindeksi	1—5	3,7	3,7	3,8
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%			
Sairauspoissaolot	Työpäivää/htv	7,1	5,5	5,0

¹⁾ Eri momenteilta rahoitettavat yhteensä ei sisällä ulkomaan lehtoreita eikä Eurooppa koulujen opettajia.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	142 989	147 262	52 603
Bruttotulot	74 008	80 928	20 064

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Nettomenot	68 981	66 334	32 539
Siirtyvät erät¹⁾			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 817		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 703		

¹⁾ Siirtyvät erät sisältävät Opetushallituksen toimintamenojen 2023 kaikki siirtyneet erät, jotka eivät ole vertailukelpoisia TAE 2025 esitettyyn uuteen toimintamenojakoon. Siirtyneitä eriä ei ole jaoteltu TAE 2025 esityksen uudelle momentille 29.01.31.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 32 039 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 500 000 euroa

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 572	1 200	1 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 613	1 320	2 120
— osuus yhteiskustannuksista	493	500	380
Kustannukset yhteensä	2 106	1 820	2 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-534	-620	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	77	66	60
Hintatuki	620	620	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	104	100	85

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (siirto momentille 29.01.31)	-780
Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (siirto momentille 29.01.31)	-800
Digitaalisten palveluiden ylläpidon varmistaminen	1 246
EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö, korkeako (siirto momentille 29.01.31)	-982
Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman kansallinen rahoitusosuus (1 htv, siirto momentilta 29.91.50)	170
Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toiminnan menot (siirto momentilta 29.01.30)	100
Kertamenon poistuminen	-100

Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskeva tiedotus- ja selvitystoiminta (siirto momentille 29.01.31)	-14 677
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentilta 32.50.03)	400
Luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet (siirto momentille 29.01.31)	-300
Luova Eurooppa -ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus (siirto momentille 29.01.31)	-231
Määräaikaisen siirron päätyminen (TäTAE 2021, siirto momentilta 28.40.01)	1 000
Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (siirto momentille 29.01.31)	-2 490
Ruotsinkieliset oppimateriaalit	-200
Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen (siirto momentille 29.01.31)	-241
Toimintamenojen tasokorotus	2 000
Työelämätoimikuntatyön ja sihteeristön toimeenpanosta aiheutuviin menoihin	657
Valtionhallinnon kielitutkinnon maksuttomuus	72
Vuokrien indeksikorotus	34
Palkkausten tarkistukset	60
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-3 883
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-14 600
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-250
Yhteensä	-33 795
2025 talousarvio	32 539 000
2024 II lisätalousarvio	-3 980 000
2024 talousarvio	66 334 000
2023 tilinpäätös	68 283 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 888 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	4 489 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	5 399 000
Yhteensä	9 888 000

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	15 772	19 147	16 360
Bruttotulot	6 628	6 472	6 472
Nettomenot	9 143	12 675	9 888
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	936		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 573		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet, YTL (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 716	5 972	2 029
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	9 005	6 476	2 184
— osuus yhteiskustannuksista	1 068	504	167
Kustannukset yhteensä	10 073	6 980	2 351
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 357	-1 008	-322
Kustannusvastaavuus, %	77	86	86

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asiantuntijoiden palkkioiden korotus, Ylioppilastutkintolautakunta	-231
Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen perustoimintamenojen tasokorotus	200
Maksuttoman oppimateriaalin rajaaminen; ylioppilastutkintomaksut (Lisätoimet 2024)	-2 000
Palkkausten tarkistukset	10
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-766
Yhteensä	-2 787

2025 talousarvio	9 888 000
2024 talousarvio	12 675 000
2023 tilinpäätös	9 781 000

04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 162 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävien mukaisten siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen tehtävänä on tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointitiedon analysointi, työllisille ja työvoiman ulkopuolisille suunnatun koulutuksen ja täydentävän koulutuksen järjestäminen sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Tavoitteet vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen tukemisesta varmistetaan rahoitettavien koulutusten valintakriteereillä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	31 821	15 840	10 162
Bruttotulot	94	-	-
Nettomenot	31 727	15 840	10 162
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	32 314		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	38 831		

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 13 260 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 580 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-4 600
Palkkausten tarkistukset	1
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-1 079
Yhteensä	-5 678

2025 talousarvio	10 162 000
2024 talousarvio	15 840 000
2023 tilinpäätös	39 833 000

05. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 947 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa vertaisarviodulla kilpailulla tutkimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen

laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tieteen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Akatemia tuottaa eri tahojen käyttöön avoimesti verkkoon laadukasta tiedepoliittista dataa ja analyysejä sekä kehittää tutkimuksen ja tutkimustoiminnan vaikuttavuuden arviointitapoja.
- Tutkimusrahoituksen hakijat saavat ajanmukaisen tiedon Akatemian rahoitusperiaatteista ja -mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta.
- Akatemian rahoittamien tutkimushankkeiden aineistot, menetelmät ja tulokset ovat saatavilla avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.
- Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Suomen Akatemia kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Avoimesti saatavina olevien vertaisarvioitujen julkaisujen osuus Akatemian hankkeissa (%)	86	85	87	88
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	37	41	37	38
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Tutkimusrahoituksen hankekanta	4 958	4 688	4 900	4 700
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,3	2,2	<3,5	<3,5
Kaikkien rahoitusmuotojen käsittelykustannukset (euroa/hakemus)	1 167	1 357	<=1 200	<=1 200
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,67	3,75	>=3,65	>3,6
Henkilötyövuodet	141	133,4	139	137

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	14 044	13 939	14 242
Bruttotulot	527	400	295

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Nettomenot	13 517	13 539	13 947
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 432		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 233		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimintamenojen tasokorotus	1 000
Palkkausten tarkistukset	39
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-631
Yhteensä	408

2025 talousarvio	13 947 000
2024 talousarvio	13 539 000
2023 tilinpäätös	12 318 000

06. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 222 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien maksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri. Kansallisarkiston tehtävänä on osaltaan varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden monipuolinen ja avoin käytettävyys. Kansallisarkisto kehittää arkistointia digitaalisuutta edistämällä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Kansallisarkisto tehostaa toimintaansa digitaalisilla toimintatavoilla.
- Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Kansallisarkisto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvinvointi, asiantuntijuus, osaaminen ja sen jatkuva kehittäminen.

— Johtaminen on ratkaisukeskeistä, ennakoivaa ja tietoon perustuvaa. Keskeistä on henkilöstön luottamuksen ja tuloksellisuuden vahvistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllykilometriä)	239,8	239,8	241,8	244,4
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. tiedostoa)	162	206,1	255,5	334
Verkkopalveluiden käyttö (milj. käyntikertaa/v)	1,9	1,8	2,4	2,7
Vastaanotettujen viranomaisten digitaalisten aineisto siirtojen määrä (kpl/v)	12	13	25	30
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Käsitellyt tietopyynnot (kpl)	25 674	24 651	23 000	23 000
Käytön palveluiden asiakastytyvyisyys (NPS, suosittelemiseksi)	-	-	20	40
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	-	3,42	3,7	3,7
Henkilötyövuodet	230	207	210	210

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	24 025	25 566	27 121
Bruttotulot	2 940	2 852	2 899
Nettomenot	21 085	22 714	24 222
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 666		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 024		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälinen toiminta (siirron palautus momentille 29.40.56)	-200
Massadigitoinnin perusrahoitus	2 000
Massadigitoinnin tuottavuushanke	-28
Rauhankadun kiinteistön peruskorjauksen aineistosiirto	700
Sähköinen arkistointi	-233
Vaasan yksikön aineiston digitointi	-270
Vuokran indeksikorotus	138
Palkkausten tarkistukset	44

Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-643
Yhteensä	1 508

2025 talousarvio	24 222 000
2024 talousarvio	22 714 000
2023 tilinpäätös	23 444 000

07. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 836 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen käyttöä ja kehittymistä sekä tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotouttamiselle.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Julkaisut (painotettu kappalemäärä)	3 179	3 217	4 000	3 700
Kielineuvonta (vastauksia, kpl)	9 509	5 430	6 500	5 400
Verkkopalvelun kävijämäärä (1 000 hlöä)	4 158	8 153	4 500	6 200
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,4	3,5	3,4	3,5
Henkilötyövuodet	68,9	67	71	73

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	4 932	5 479	5 634
Bruttotulot	402	410	798
Nettomenot	4 530	5 069	4 836
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	720		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	815		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokran indeksikorotus	7
Palkkausten tarkistukset	15

Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-255
Yhteensä	-233

2025 talousarvio	4 836 000
2024 talousarvio	5 069 000
2023 tilinpäätös	4 625 000

08. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 512 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedon tarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saannin infrastruktuuria.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm/v)	2 611	1 854	1 000	800
Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	64 967	63 037	25 000	20 000
Tilausten määrä (kpl/v)	65 617	68 677	30 000	23 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,91	>=4	>=4	>=4
Henkilötyövuodet	18	18	18	18

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	1 763	1 770	4 515
Bruttotulot	0	3	3
Nettomenot	1 763	1 767	4 512
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	288		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	276		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Uudisrakennuksen varustaminen	1 100
Uudisrakennuksen vuokra	1 730
Palkkausten tarkistukset	4
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-89

Yhteensä	2 745
2025 talousarvio	4 512 000
2024 talousarvio	1 767 000
2023 tilinpäätös	1 751 000

09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 683 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa. Vuonna 2024 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 000. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan seitsemän kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	2
Yhteensä	2
2025 talousarvio	683 000
2024 talousarvio	681 000
2023 tilinpäätös	669 000

10. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 613 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuutena ja sitä koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus on taiteen asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää taidetta ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti. Virasto edistää taiteilijoiden työtä ja toimeentuloa, vahvistaa yhteiskunnan demokraattista ja tasa-arvoista kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä seuraa ja arvioi keskuksen toimialan kehitystä ja tekee kehittämissuhteita.

Taiteen edistämiskeskus rahoittaa taiteilijoiden työtä ja erilaisten yhteisöjen toimintaa. Virasto kehittää asiantuntijapalveluilla, kehittämisohjelmilla ja määräaikaisten taiteen edistäjien avulla toimialaa, taiteen ja taiteilijoiden asemaa, taiteen, kulttuurin ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä osallisuutta kulttuuriin.

Viraston yhteydessä toimivat valtion taidetoimikunnat, alueelliset taidetoimikunnat sekä kirjailija- ja kääntäjäapurahalautakunta ja kuvataiteen apurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää vertaisarviointiin perustuen apurahoja sekä toimia omien toimialojensa asiantuntijoina ja osallistua

viraston strategian laadintaan. Lisäksi viraston yhteydessä toimii esittävän taiteen valtionosuuslautakunta, jonka tehtävänä on antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtionosuuskelpoisuutta koskevista hakemuksista.

Viraston yhteydessä toimii taideneuvosto, jonka tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä.

Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- rakentaa moniarvoista, kestäväää ja demokraattista yhteiskuntaa taiteen ja kulttuurin avulla.
- luoda edellytyksiä taide- ja kulttuurialan ammattilaisten ja yhteisöjen työlle valtakunnallisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle seuraavan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteen:

- virasto uudistaa luottamuselinrakennettaan ja sen toimintaa.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2022	2023	2024	2025
	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	21 920 ¹	16 413	13 000	12 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	9 707 ¹	2 376	2 300	2 200
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	13	14	13	13
Toimielinten lukumäärä	24	24	24	24
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet ²	70,6	70,9	71	73
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,5	3,78	3,6	3,7

¹⁾ Sisältää koronaepidemian aikana käsitellyt hakemukset

²⁾ Sisältää määräaikaiset taiteenedistäjät, joiden palkkakulut on maksettu momentilta 29.80.52 vuoteen 2023 asti sekä hankerahoituksella palkattuja määräaikaisia virkahenkilöitä vuosina 2022—2024.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	5 067	6 973	6 951
Bruttotulot	414	7	338
Nettomenot	4 653	6 966	6 613
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	928		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	762		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokran indeksitarkistus	3
Palkkausten tarkistukset	16
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-372
Yhteensä	-353

2025 talousarvio	6 613 000
2024 talousarvio	6 966 000
2023 tilinpäätös	4 595 000

11. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 211 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) hoitokunnan vuokraamien asuinhuoneistojen vuokrien alentamiseen.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytyn ja kansainvälisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta, esittelemisestä ja kehittämisestä. Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Suomenlinnan hoitokunta huolehtii linnoituksen säilymisen, kävijähallinnan ja käytönhallinnan kestävästä tasapainosta.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella ja restauroinnilla edistetään kulttuurista ja ekologista kestävyyttä: huolehditaan Suomenlinnan maailmanperintökohteen säilymisestä ja mahdollistetaan asuntojen, liikehuoneistojen ja koko linnoitusympäristön kokonaisvaltainen käyttö.
- Agenda 2030:n tavoitteista toteutetaan erityisesti kestävään matkailuun liittyviä toimenpiteitä parantamalla kävijäturvallisuutta, kertomalla kävijöille Suomenlinnan maailmanperintöarvoista ja niiden suojelusta sekä kannustamalla vastuulliseen vierailuun.
- Hoito- ja käyttösuunnitelmaa toteuttamalla säilytetään Suomenlinnan maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys. Edistetään vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa lisäämällä ja välittämällä maailmanperintökohteen kestävään käyttöön liittyvää osaamista.

Suomenlinnan hoitokunnan tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.80.75 määrärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Suomenlinnan hoitokunnalle seuraavat tavoitteet:

— Saatetaan huonokuntoiset asuinhuoneistot käyttökuntoon taloudellisten reunaehtojen puitteissa. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vuokratuottojen kasvu sekä yli 95 prosentin käyttöaste vuokra-asunnoissa. Huoneistojen vuokria korotetaan vastaamaan yleistä vuokratasoa kysyntätilanne huomioiden siten, että perittävät vuokrat kattavat laajemmin asuinhuoneistoihin liittyviä kustannuksia.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite/arvio	2025 tavoite/arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (milj. euroa)	18	280	280	280
Toiminnallinen tehokkuus				
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	78	89	93	93
Vuokratuotot, kasvu %	-3,6	1,1	4,0	2,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	84,5	82,9	78	78
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,7	3,61	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	10 173	10 023	10 011
Bruttotulot	7 672	7 300	7 800
Nettomenot	2 501	2 723	2 211
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	775		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	572		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 575	5 100	7 650
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	7 719	6 000	7 719
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-144	-900	-69
Kustannusvastaavuus, %	98	85	99

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

--	--	--	--

Kertaluonteisen erän poisto	-400
Palkkausten tarkistukset	5
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-117
Yhteensä	-512

2025 talousarvio	2 211 000
2024 II lisätalousarvio	800 000
2024 talousarvio	2 723 000
2023 tilinpäätös	2 298 000

12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 552 000 euroa.

Momentille nettoutettavia tuloja vastaavia menoja voidaan maksaa myös momentilta 29.80.20.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyshankkeiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- edistää kestävästä kehityksestä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

- palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi sekä tiedon ja ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä. Tavoitetta tukee vuonna 2022 käynnistetty laaja hankekokonaisuus ”Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen”. Hankekokonaisuus toteutetaan vuosien 2022—2025 aikana ja sen avulla vuodesta 2026 alkaen menot vähenevät pysyvästi noin 1,4 milj. euroa vuositasolla toimitilasäästöinä.
- Suomen kansallismuseon palveluita ja toimintamalleja uudistetaan Uusi Kansallinen -hankekokonaisuudessa, ja kohteiden ohjelmistojen luodaan yhteistyössä luovan alan toimijoiden kanssa. Museon valtakunnallinen vaikuttavuus vahvistuu ja kansainvälinen tunnettuus lisääntyy. Suomen kansallismuseo edistää ohjelmistoillaan ja yleisötyöllään moninaisuutta sekä kulttuurista ja sosiaalista kestävyyttä.

— Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi. Museovirasto osallistuu Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanosta ja muinaismuistolain uudistamisesta aiheutuvien toimenpiteiden valmisteluun. Museovirasto pyrkii vahvistamaan kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintötiedon roolia osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa sekä huolehtimaan niiden säilymisen turvaamisesta myös kriisitilanteissa.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite/arvio	2025 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	1 387 063	1 815 968	1 500 000	1 500 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	353 994	378 875	370 000	450 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	660 860	781 363	400 000	565 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,93	2,72	4,3	4,3
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	4,72	4,88	4,5	4,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,86	3,81	3,8	3,7
Henkilötyövuodet	307	315	300	300

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	35 302	31 442	30 567
Bruttotulot	8 498	4 951	5 015
Nettomenot	26 805	26 491	25 552
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 909		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 161		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallismuseon uudistamisen vaikutukset	1 390
Kertaluonteisten erien poistuminen	-1 650
Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen, Sturenkadun kiinteistöstä luopuminen (TA 2022)	80
Vuokran indeksitarkistus	55
Palkkausten tarkistukset	58
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-872
Yhteensä	-939

2025 talousarvio

25 552 000

2024 talousarvio	26 491 000
2023 tilinpäätös	25 057 000

13. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 484 000 euroa.

Selvitysosa: Saavutettavuuskirjasto Celia on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntija, jonka tehtävänä on edistää lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen ja oppimiseen. Saavutettavuuskirjasto Celia tarjoaa ja edistää saavutettavia ja maksuttomia kirjastopalveluita yhteistyössä kirjastojen, koulujen ja muiden yhteisöjen kanssa.

Saavutettavuuskirjasto Celia tuottaa uusia kirjanimekkeitä saavutettavaan muotoon noin 1 300 vuosittain. Saavutettavuuskirjasto Celia muuntaa ja tuottaa opetussuunnitelmien mukaista oppimateriaalia saavutettavaan muotoon varhaiskasvatukseen, peruskouluun sekä toisen asteen opintoihin. Saavutettavuuskirjasto Celia muuntaa tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevaa oppimateriaalia saavutettavaan muotoon.

Saavutettavuuskirjasto Celia tarjoaa saavutettavaan julkaisemiseen liittyviä asiantuntijapalveluita kustantajille ja muille sisällöntuottajille. Saavutettavan julkaisemisen edistämisen tavoitteena on julkaisujen, ja erityisesti digitaalisen kirjallisuuden, saavutettavuuden parantaminen.

Saavutettavuuskirjasto Celian tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää lukemisen ja oppimisen yhdenvertaisuutta ja sitä kautta lukemisesteisten ihmisten osallisuutta yhteiskuntaan
- tarjota pääsy kirjallisuuteen ja oppimateriaaliin saavutettavissa muodoissa
- tarjota ja edistää saavutettavia kirjastopalveluita yhteistyössä palvelukumppanien kanssa
- edistää saavutettavaa julkaisemista
- kehittää sopivia tuotteita ja kirjastopalveluita lukemisesteisille lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- hyödyntää digitalisaatiota toiminnan kehittämisessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Saavutettavuuskirjasto Celialle seuraavat tavoitteet:

- sähköisestä palvelukanavasta kehitetään asiakkaalle houkuttelevin vaihtoehto: Lukemista edistetään parantamalla Celian tarjoamien digitaalisten kirjastopalveluiden, mukaan lukien lukuohjelman, käytettävyyttä ja asiakaslähtöisyyttä.
- lasten ja nuorten kykyjä ja osaamista sekä osallisuutta kulttuuriin vahvistetaan erityisesti kehittämällä ja tuomalla tarjolle lukemisesteisille lapsille ja nuorille sopivia aineistoja, tuotteita ja palveluita sekä edistämällä kirjastojen ja koulujen välistä yhteistyötä.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2022	2023	2024	2025
	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Asiakkaita palveluiden piirissä	75 037	76 032	85 000	70 000
Vuosittaiset kirjahankinnat Saavutettavuuskirjasto				
Celian kokoelmaan	1 420	1 482	1 300	1 300
Saavutettavan julkaisemisen koulutukset eri organisaatioille	28	20	25	20
Saavutettavan julkaisemisen koulutuksen osallistujat	-	1 000	1 000	1 000
Lainoja, lkm/vuosi (milj. kpl)	1,3	1,3	1,5	1,1
Toiminnallinen tehokkuus				
Aktiivisten palvelukumppanien osuus rekisterissä olevista, %	75	54	57	58
Kirjastopalvelua säännöllisesti (1 laina/vuosi) käyttävien lasten ja nuorten osuus, %	51	52	42	52
Kokoelman käyttöaste vuoden aikana, %	-	31	30	31
Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	76	77,8	82	90
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	43,67	46,4	46	46
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,61	3,80	3,6	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	6 044	5 760	5 494
Bruttotulot	10	10	10
Nettomenot	6 034	5 750	5 484
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 086		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	735		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen lisäyksen päättyminen	-125
Palkkausten tarkistukset	10
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-151
Yhteensä	-266

2025 talousarvio	5 484 000
2024 talousarvio	5 750 000
2023 tilinpäätös	5 683 000

14. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 364 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 260 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, entistää kokoelmissaan olevia aineistoja sekä edistää audiovisuaalisen kulttuurin tuntemusta ja saavutettavuutta. KAVI edistää mediakasvatusta, lasten mediataitoja ja lapsille turvallista mediaympäristöä. KAVI hoitaa kuvaohjelmalaissa säädettyjä luokittelu- ja valvontatehtäviä sekä vastaa kuvaohjelmaluokittelijoiden koulutuksesta. KAVI edistää ja harjoittaa toimialansa tutkimusta.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtäviä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ovat:

- lisätä toimialansa kulttuuriperinnön tunnettuutta, saatavuutta ja käytettävyyttä kaikille kansalaisille yhdenvertaisesti
- tarjota elokuvakulttuuria ja -kasvatusta monipuolisesti erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille
- edistää kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta sekä lapsille turvallista mediaympäristöä
- vahvistaa demokratiakehitystä ja kansallista resilienssiä informaatiovaikuttamista vastaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

- Palveluita ja aineistoja kehitetään saavutettaviksi ja asiakaslähtöisiksi tutkimuksen ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi audiovisuaalisesta kulttuuriperinnöstä.
- Edistetään kansalaisten mediakasvatusta ja vahvistetaan kriittistä medialukutaitoa osana kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa.
- KAVI osallistuu osaltaan Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanoon.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite/arvio	2025 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Vuoden aikana Elonet-suoratoistopalveluun lisätyt pitkät elokuvat	19	18	35	35
Maksullisten elokuvanäytösten katsojamäärä	34 403	38 854	35 000	35 000
Mediakasvatuksen verkkopalveluiden kävijämäärä	-	238 078	250 000	250 000
Kuvaohjelmien tarjonnan valvontatapahtumat	64	35	54	54
Ohjelmatoistot Radio ja tv-arkisto (RTVA)-hakujärjestelmästä	57 425	85 506	62 000	85 000
Toiminnallinen tehokkuus				

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite/arvio	2025 tavoite/arvio
Radio- ja TV-arkiston (RTVA:n) kokonaiskustannukset/tallennetut ja arkistoidut teratavut, euroa / teratavu	2 782	2 156	1 983	1 320
Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ¹	445	346	398	400
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	79	76	76	76
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,42	3,19	3,6	3,6

¹⁾ Uudelleenluokitellut.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	8 935	8 150	8 157
Bruttotulot	848	743	793
Nettomenot	8 087	7 407	7 364
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	938		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	450		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Radio- ja televisioarkiston innovatiiviset työkalut	180
Vuokran indeksitarkistus	96
Palkkausten tarkistukset	15
Toimintameno säästö (Lisätoimet 2024)	-334
Yhteensä	-43

2025 talousarvio	7 364 000
2024 talousarvio	7 407 000
2023 tilinpäätös	7 599 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 516 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	319 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 197 000
Yhteensä	2 516 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 063 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 453 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen siirron palautus (Lontoon erityisasiantuntija, siirto momentilta 24.01.01)	305
Yhteensä	305

2025 talousarvio	2 516 000
2024 talousarvio	2 211 000
2023 tilinpäätös	2 337 000

(28.) Toimintameno säästö (siirtomääräraha 2 v)

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	3 718
Yhteensä	3 718

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	40 000 000
2024 talousarvio	36 282 000
2023 tilinpäätös	36 975 023

30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) nuorisolain (1285/2016) 12 a §:ssä tarkoitettuun lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä ja kehittamisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Määrärahalla tuetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- ja aluetasolla sekä lasten ja nuorten harrastamisen sekä perheiden hyvinvoinnin yhteensovittamista siten, että harrastustoiminta toteutetaan ennen tai jälkeen koulupäivän.

Harrastustoiminnan Suomen malli edistää koulujen ja harrastustoimijoiden monialaista yhteistyötä. Mahdollistamalla jokaiselle mieluinen maksuton harrastusmahdollisuus edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Harrastustoiminnan laajuutta kuvaavat tiedot

	Lukuvuosi 2022—2023 (toteutuma)	Lukuvuosi 2023—2024 (toteutuma)	Lukuvuosi 2024—2025 (suunnitelma)
Avustusta saaneiden kuntien määrä	247	262	258
Avustuksella tuettujen harrastusryhmien määrä	7 840	8 598	10 839
Koulujen määrä, jossa avustuksella tuettuja harrastusryhmiä	1 912	2 046	2 010

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspiste (siirto momentille 29.01.02)	-100
Yhteensä	-100

2025 talousarvio	14 400 000
2024 talousarvio	14 500 000
2023 tilinpäätös	14 500 000

31. Eräät Opetushallituksen menot ja avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 301 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustusten maksamiseen vähälevikkisen ruotsinkielisen ja saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 2) luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävistä toimenpiteistä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen
- 4) suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen tarkoitettujen menojen ja avustusten maksamiseen
- 5) opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin
- 6) EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien sekä Luova Eurooppa -ohjelman kansallisen rahoituksen maksamiseen.

Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisina poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen	780 000
Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen	800 000
Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskeva tiedotus- ja selvitystoiminta	14 677 000
Lukutaito-ohjelma	800 000
Muut luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet	300 000
EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö, korkeakoulutus	982 000

Luova Eurooppa -ohjelman kansallinen vastinrahoitus	231 000
Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset	2 490 000
Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen	241 000
Yhteensä	20 701 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 6 823 100 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 14 477 900 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustukset vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (siirto momentilta 29.01.02)	780
Avustus saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen (siirto momentilta 29.01.02)	800
EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansallinen rahoitus, monenkeskinen ja kahdenvälinen yhteistyö, korkeakoulutus (siirto momentilta 29.01.02)	982
Kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskeva tiedotus- ja selvitystoiminta (siirto momentilta 29.01.02)	14 677
Luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävät toimenpiteet (siirto momentilta 29.01.02)	300
Lukutaito-ohjelma	800
Luova Eurooppa -ohjelman kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.01.02)	231
Opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihto sekä virkamiesvaihtoon myönnettävät stipendit, apurahat ja avustukset (siirto momentilta 29.01.02)	2 490
Suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistäminen (siirto momentilta 29.01.02)	241
Yhteensä	21 301

2025 talousarvio 21 301 000

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 547 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
Yhteensä		1 547 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisten erien poisto	-30
Yhteensä	-30
2025 talousarvio	1 547 000
2024 talousarvio	1 577 000
2023 tilinpäätös	1 597 000

51. Avustukset uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 149 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 379 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	134 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	524 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
	Yhteensä	3 149 000

Selvitysosa:

Ortodoksiselle kirkolle myönnettävän valtionavustuksen vähennys liittyy kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poistamisesta ja työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta aiheutuvaan kirkollisverotuottojen kasvuun.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (0,3 %)	8
Kertaluonteisten erien poisto	-1 010
Ortodoksiselle kirkolle myönnettävän valtionavustuksen vähentäminen kirkollisverotuottojen kasvun vuoksi	-400
Yhteensä	-1 402

Momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	3 149 000
2024 talousarvio	4 551 000

2023 tilinpäätös

3 806 999

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 906 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

Rahoituksen vähennys liittyy kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen poistamisesta ja työttömyysvakuutusmaksujen alenemisesta aiheutuvaan kirkollisverotuottojen kasvuun.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (0,3 %)	373
Rahoituksen vähentäminen kirkollisverotuottojen kasvun vuoksi	-19 600
Yhteensä	-19 227

2025 talousarvio	104 906 000
2024 talousarvio	124 133 000
2023 tilinpäätös	122 661 000

53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 348 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 063 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 285 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	-2 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-1 000

Yhteensä	-3 000
2025 talousarvio	3 348 000
2024 talousarvio	6 348 000
2023 tilinpäätös	23 013 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 196 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 409 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus WIPOlle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	20 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	45 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	325 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus WADAlle	95 000
OECD/INES jäsenmaksu	32 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	15 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuudesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	19 000
Yhteensä	2 196 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vapaaehtoisten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-50
Yhteensä	-50

2025 talousarvio	2 196 000
2024 talousarvio	2 246 000
2023 tilinpäätös	2 200 467

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta säilyy vahvana ja toimintakykyisenä.
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on tutkittuun tietoon ja vahvaan pedagogiikkaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö sekä vahvistamalla koulutuksellista tasa-arvoa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen uudistuksen toimeenpanoa jatketaan.
- Esi- ja perusopetus toteutetaan tasa-arvoisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja saavat opinnoissa ja koulunkäynnissä tarvitsemansa tuen.
- Toteutetaan esi- ja perusopetuksen oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus ja valmistellaan tarvittavat toimenpiteet sen toimeenpanemiseksi.
- Käynnistetään toimenpiteitä ja vahvistetaan tietopohjaa perusopetuksen oppimistulosten vahvistamiseksi.
- Edistetään oppijoiden koulutuksellista tasa-arvoa, hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja jatketaan toimia koulukiusaamisen ja poissaolojen vähentämiseksi.
- Edistetään lasten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistamista varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa.

— Edistetään vapaassa sivistystyössä hankitun osaamisen tunnistamista ja hyödyntämistä ottamalla käyttöön kansallisten aikuisten perustaitojen osaamismerkkien suorittamismahdollisuudet sekä edistämällä suoritettua osaamista Koski-tietovarantoon.

Suomen tulokset OECD:n PISA-tutkimuksessa

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 toteutuma
Lukutaito	536	524	526	520	490
Matematiikka	541	519	511	507	484
Luonnontiede	554	546	531	522	511

Oppimistulokset ovat heikentyneet lähes koko 2000-luvun ajan. Tavoitteena on kääntää pitkäkestoinen oppimistulosten heikkeneminen takaisin nousuun ja saavuttaa vuosituhaten alun taso PISA-tutkimuksen kaikissa ydinalueissa.

Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS¹) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla²

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ³ toteutuma
Pääalue	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka
Pistemäärä	29	33	41	38	38

¹) ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

²) Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suoriutuksiin.

³) Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2023.

Oppilaan kotitaustan vaikutus on lisääntynyt vuosituhaten alusta. Tavoitteena on oppilaan sosioekonomisen taustan vaikutuksen vähentäminen oppimistuloksiin sekä sosioekonomisten erojen kaventaminen.

Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)¹

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ² toteutuma
Lukutaito	86	95	94	100	104
Matematiikka	82	85	82	82	89
Luonnontiede	89	93	96	96	106

¹) Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

²) Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2023

Oppilaiden väliset osaamiserot ovat kasvaneet koko 2000-luvun ajan. Tavoitteena on oppilaiden välisten osaamiserojen kaventuminen ja tasa-arvoisten oppimistulosten edistäminen.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta säilyy vahvana ja toimintakykyisenä

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää strategista ohjauksen kehittämistä.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toimialan yleisiä suunnittelu- ohjaus- ja valvontatehtäviä vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietojohdamista. Varhaiskasvatuksen raportointia kehitetään tietovarannon tietojen pohjalta. Kehitetään varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmää. Toteutetaan esi- ja perusopetuksen oppimistulosten arviointijärjestelmä, jolla vahvistetaan perusopetuksen arvioinnin tietopohjaa.

— Edistetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietopohjaa, tutkimusta ja tutkimusperustaista päätöksentekoa.

— Käynnistetään valmistelutyö väestökehityksen vaikutusten arvioimiseksi perusopetuksen järjestämisessä ja toteutetaan laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa ja toimialan strategiseen kehittämiseen liittyviä toimia sekä toteutetaan selvitys- ja tutkimustyötä.

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat

Tavoitteena on uudistaa varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten opiskelu ympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että esi- ja perusopetus, varhaiskasvatus ja vapaa sivistystyö vastaavat tulevaisuuden haasteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toteutetaan laajapohjainen perusopetuksen tulevaisuustyö, jossa tavoitteena on luoda kansallinen visio tulevaisuuden perusopetuksesta.

— Toteutettava varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehys ja sitä tukevat digitaaliset ratkaisut ja arviointikäytännöt edistävät digitalisaation ohjausta ja vaikuttavuutta sekä hallinnonalan ennakkointikykyä.

— Kehitetään varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoiden digitaalisia palveluita ja oppimateriaaleja sekä niiden yhteentoimivuutta, parannetaan oppijoiden medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä vahvistetaan kansalaisten digitaalista sivistystä.

— Edistetään kestävä kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä demokratiakasvatusta osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria.

Lapsi- ja oppilasmäärät vuosina 2022—2025

	2022 toteutuma	2023 toteuma	2024 arvio	2025 arvio
Varhaiskasvatus ¹	232 926	230 000	229 000	228 000
Esiopetus ²	60 387	51 781	49 600	47 400
Perusopetus, vuosiluokat 1—9 ²	549 438	548 083	538 300	525 700
Aikuisten perusopetus	4 773	5 060	4 970	4 850
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ³	357	502	520	530
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 736	1 825	1 790	1 740

	2022 toteutuma	2023 toteuma	2024 arvio	2025 arvio
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 952	9 765	9 570	9 330
Maahanmuuttajien valmistava opetus	10 123	8 185	7 500	6 000
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	1 891	1 907	1 870	1 830

¹⁾ Vuoden 2023 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2022 tasolla.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät). Esiopetuksen oppilasmäärätoteutumaan vuonna 2022 vaikuttaa kyseisenä vuonna käynnissä oleva kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu.

³⁾ Opiskelijamäärissä on otettu huomioon vain perusopetuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettava tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.

Valtionavustustoiminnan tavoitteet

Toimialan valtionavustusten tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutumista. Avustuksilla vahvistetaan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen laatua, tasoitetaan oppimiseroja ja vähennetään yhteiskunnallisen eriarvoistumiskehityksen vaikutuksia koulutukselliseen tasa-arvoon. Vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen avustuksilla edistetään tuetaan yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa, elinikäistä oppimista ja aktiivista kansalaisuutta, näitä tukevaa koulutusta ja vapaan sivistystyön laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 689 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallinto henkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilaitoksina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus Valteri tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	826	857	844
Suomalais-venäläinen koulu	719	675	685
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	307	312	311
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	397	400	390
Koulukotien perusopetus	95	98	99
Helsingin eurooppalainen koulu	301	313	315
Yhteensä	2 645	2 655	2 644

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä			
— ohjauskäyntejä	982	1 000	1 100
— ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	219	225	225
Tilapäinen opetus ja kuntoutus			
— tukijaksopäivät	3 116	4 000	3 700
— tukijaksojen oppilaat	658	600	615

Henkilötyövuodet

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	74	75	75
Suomalais-venäläinen koulu	78	79	78
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	524	548	532
Eurooppa-koulut	28	30	29
Helsingin eurooppalainen koulu	58	62	62
Yhteensä	762	794	776
Työtyytyväisyys (1—5)	3,7	4,0	4,0

Valteri-koulun julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 077	1 392	1 341
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 010	3 684	2 889
— osuus yhteiskustannuksista	1 994	2 400	1 578
Kustannukset yhteensä	5 004	6 084	4 467
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 927	-4 682	-3 126

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Kustannusvastaavuus, %	22	23	30

Valteri-koulun kunnille tarjoaman julkisoikeudellisen palvelun subventio on 70 prosenttia vuosina 2022—2025.

Helsingin eurooppalaisen koulun julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	787	650	860
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 828	1 357	1 693
— osuus			
yhteiskustannuksista	1 310	961	1 228
Kustannukset yhteensä	3 139	2 318	2 921
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 352	-1 668	-2 061
Kustannusvastaavuus, %	25	28	29

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	6 600 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	29 477 000
Koulukotien perusopetus	2 000 000
Eurooppa-koulut	2 200 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 412 000
Yhteensä	43 689 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	70 434	65 182	67 443
Bruttotulot	23 316	23 083	23 754
Nettomenot	47 119	42 099	43 689
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	9 701		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	3 647		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 526 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri (siirto momentilta 29.10.30)	1 360
Perusopetuksen tuen uudistus (HO2023, siirto momentilta 29.10.30)	117
Palkkausten tarkistukset	113
Yhteensä	1 590

2025 talousarvio	43 689 000
2024 II lisätalousarvio	5 700 000
2024 talousarvio	42 099 000
2023 tilinpäätös	41 065 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 71 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen

4) 55 228 000 euroa valtionavustuksina varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 44 a §:n mukaisesti

5) 3 000 000 euroa oppimisen tuen uudistuksen tutkimushankkeen sekä toimeenpanon menojen ja avustusten maksamiseen

6) 5 000 000 euroa koulukiusaamisen vastaisesta työstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

7) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja

ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa mm. päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 59 500 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 12 250 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opetussuunnitelmatyö B1-kieli	-1 000
Perusopetuksen tuen uudistus (siirto momentilta 29.10.30) (HO 2023)	3 000
Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (HO 2023)	-10 000
Koulukiusaamisen vastaisen työn edistäminen	5 000
Yhteensä	—3 000

2025 talousarvio	71 750 000
2024 II lisätalousarvio	—1 000 000
2024 talousarvio	74 750 000
2023 tilinpäätös	48 730 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 619 675 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 6 208 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen
- 3) enintään 22 550 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentin ja vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun asetuksen (1777/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 4) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 5) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseksi
- 6) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen

7) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä aiheutuviin menoihin Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

8) enintään 12 350 000 euroa perusopetuksen vahvistamisesta sekä valmistavan opetuksen laajentamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

VALTIONOSUUDET JA RAHOITUS (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

1. Esi- ja perusopetus

1.1. Perusopetukseen valmistava opetus	147 609 000
1.2. Aikuisten perusopetus	50 968 000
1.3. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat viisivuotiaat	3 829 000
1.4. Perusopetuksen aineenopetus	3 800 000
1.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	4 584 000
1.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
1.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	67 203 000
1.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	226 527 000
1.9. Sisäoppilaitoslisä	3 126 000
1.10. Koulukotikorotus	904 000
1.11. Joustavan perusopetuksen lisä	6 000 000
1.12. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	6 180 000
1.13. Yksityisten kielikoulujen kaksivuotisessa esiopetuksessa olevat viisivuotiaat	435 000

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä 575 327 000

VALTIONAVUSTUKSET

3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset (enintään)

6 208 000

3.1. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta	842 000
3.2. Kerhotoiminnan tukeminen	2 290 000
3.3. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin	3 076 000

4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset 24 750 000

4.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin mukaisiin valtionavustuksiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisesti	2 200 000
4.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin ja asetuksen (1777/2009) mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
4.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin ja asetuksen (1777/2009) mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	22 475 000

5. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

5.1. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	240 000
--	---------

6. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat menot

6.1. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot	450 000
6.2. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen menot	350 000

7. Hallitusohjelman mukaiset toimenpiteet

7.1. Perusopetuksen vahvistaminen	8 850 000
7.2. Valmistavan opetuksen rahoituksen laajentaminen	3 500 000

Valtionavustukset ja menot yhteensä

44 348 000

Yhteensä

619 675 000

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa	8 132,83 euroa/asukas
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisopettajien pätevöitymiskoulutus (siirto momentille 29.40.50)	-350
Indeksikorotus (3,1 %)	12 752
Kertalisäysten poistuminen	-470
Perusopetukseen valmistava opetus (maahanmuuttokokonaisuus)	-48 000
Perusopetuksen tuen uudistus (siirto momentille 28.90.30) (HO 2023)	-38 100
Perusopetuksen tuen uudistus (siirto momentille 29.10.01) (HO 2023)	-117
Perusopetuksen tuen uudistus (siirto momentille 29.10.20) (HO 2023)	-3 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri (siirto momentille 29.10.01)	-1 360
Perusopetuksen vahvistaminen (HO 2023)	51 417
Valmistavan opetuksen laajentaminen Ukrainan sodan vuoksi	100 000
Valmistavan opetuksen rahoituksen laajentaminen (HO 2023)	3 500

Vuoden 2024 perushinnan korjaus (LTA II 2024)	21 993
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-990
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-2 025
Yhteensä	95 250

2025 talousarvio	619 675 000
2024 II lisätalousarvio	25 205 000
2024 talousarvio	524 425 000
2023 tilinpäätös	490 940 674

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 184 791 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärän estämättä enintään 15 830 000 euroa 100 prosentin valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksyttyyn koulutukseen

2) enintään 7 931 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 464 392	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	230 940	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	125 960	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	40 252	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 3 792 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 prosentin valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 6 500 000 euroa.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	85 180 000	1 565 000	86 745 000
Kansanopistot	57 351 000	1 166 000	58 517 000
Opintokeskukset	14 497 000	150 000	14 647 000
Kesäyliopistot	4 002 000	50 000	4 052 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus	15 830 000	5 000 000	20 830 000
Yhteensä	176 860 000	7 931 000	184 791 000

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla tuetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutumista. Määrärahalla järjestetään elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	100,18 euroa/opetustunti
Kansanopistot	349,77 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	173,53 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	162,12 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksikorotukset (3,1 %)	4 752
Kotoutumiskoulutus (maahanmuuttokokonaisuus)	-1 000
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (kansalaisopistot)	2 521
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (kansanopistot)	5 921
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (kesäyliopistot)	-75
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (opintokeskukset)	143
Maahanmuuttajanaisten koulutus	5 000
Määrärahavähennys kesäyliopistot (HO 2023)	-200
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-584
Yhteensä	16 478

2025 talousarvio	184 791 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	168 313 000
2023 tilinpäätös	181 722 936

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 173 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 918 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

2) 4 987 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön sekä vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö- ja tiedotustoimintaan sekä opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan

3) 1 268 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle, Karjalan Liitto ry:lle, Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle, Kristillisten koulujen ja päiväkotien liitto ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toiminta	1 795 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toiminta	1 568 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoiminta	915 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaiset valtionavustukset	918 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan sekä vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteistyö- ja tiedotustoiminta	709 000
Suomi-koulujen toiminnan tukeminen	429 000
Yleissivistävän koulutuksen järjestöt	271 000
Kansanvalitusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukeminen	148 000
Karjalan Liitto	131 000
Kesälukioseura ry	128 000
Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoiminta	83 000
Kriittisen korkeakoulun toiminta	78 000
Yhteensä	7 173 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäysten poistuminen	-1 000
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-950
Yhteensä	-1 950

2025 talousarvio	7 173 000
2024 talousarvio	9 123 000
2023 tilinpäätös	9 603 000

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Ammatillisella koulutuksella turvataan osaavan työvoiman saatavuus työntekijäammateissa, tuetaan alueiden elinvoimaa ja osaamistasoa, edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä. Opiskelijoille varmistetaan riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin.
- Lukiokoulutuksella tuetaan väestön koulutus- ja osaamistason nousua tuottamalla opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys, korkeatasoiset valmiudet jatko-opintoihin sekä yleisiä pohjavalmiuksia työelämään ja jatkuvaan oppimiseen.
- Tutkintokoulutukseen valmentavalla koulutuksella (TUVA) mahdollistetaan joustava siirtyminen perusopetuksesta toisen asteen tutkintokoulutukseen oppivelvollisuutta suorittamalla. Oppivelvollisuusikäisten lisäksi TUVA-koulutuksella parannetaan myös muiden väestöryhmien, kuten maahanmuuttajien ja aikuisopiskelijoiden opiskeluvaihtoehtoja.

Ammatillisen koulutuksen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Laadukkaan ammatillisen koulutuksen tarjonta turvataan maan eri osissa ja molemmilla kansalliskielillä. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista turvaten erityisesti oppivelvollisten ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa olevien koulutuspalvelut. Jatkovaa oppimista suunnataan erityisesti tutkinnon osien suorittamiseen.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa ohjauksella, että koulutuksen järjestäjät kohdistavat opiskelupaikkojen vähennykset erityisesti jo aiemmin toisen asteen ammatillisen tutkinnon tai korkeasteen tutkinnon suorittaneille aikuisille järjestettävään ammatti-, erikoisammatti- ja perustutkintokoulutukseen.
- Oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu toisen asteen maksuton oppimateriaali rajataan vuoden 2025 syksystä lukien sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta.
- Yhteishaussa turvataan perusopetuksen päättävien oppivelvollisten välitön sijoittuminen jatko-opintoihin kohdentaen tarkoitukseen samalla riittävästi myös TUVA-koulutuksen ja TELMA-koulutuksen opiskelupaikkoja.
- Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen opiskelijan oikeutta oppimisen tukeen osana tutkintokoulutusta siten, että tukiopetuksesta ja muusta tuesta ja ohjauksesta muodostuu matalan kynnyksen tukimuotoja, jotka ovat kaikkien opiskelijoiden saavutettavissa. Lisäksi turvataan opiskelijan oikeus erityiseen tukeen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- Rahoitusjärjestelmää kehitetään kannustamaan laadukkaan ja riittävästi lähiopetusta sisältävän tutkintokoulutuksen järjestämiseen oppivelvollisille ja muille vailla tutkintoa oleville sekä ensisijaisesti tutkintoa pienempien osaamiskokonaisuuksien tarjoamiseen tutkinnon jo suorittaneille osaamistaan täydentäville aikuisille. Rahoitusmallia uudistetaan palkitsemaan nykyistä enemmän opintosuorituksista ja valmistumisesta sekä koulutuksen jälkeisestä työllistymisestä ja jatko-opintoihin siirtymisestä.

Uutena kriteerinä rahoituksen määrätymisperusteissa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtötaso. Rahoitusmallia yksinkertaistetaan ja sen ohjausvaikutusta parannetaan. Vaikuttavuusrahoituksen mittaristoa kehitetään ja seurantajaksoa ajantasaistetaan. Uuden rahoitusmallin mukaisesti rahoitusta on tarkoitus myöntää vuodesta 2026 lukien.

— Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjausta ja lupasäätelystä uudistetaan järjestäjäneutraaliteetti varmistuen ja ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen erityispiirteet huomioiden. Tässä tarkoituksessa toimeenpannaan vuoden 2026 alusta käynnistyvä toiminnanohjauksen kokeilu, johon valitaan koulutuksen järjestäjiä siten, että ne muodostavat alueellisesti kattavan, tutkintotarjonnaltaan riittävän monipuolisen ja volyymiltaan valtakunnallisesti tarpeeksi suuren kokonaisuuden.

— Englanninkielisten ammatillisten opintosisältöjen tarjontaa lisätään varmistuen samalla mahdollisuus kotimaisten kielten riittävään opiskeluun.

— Edistetään ammatillisen koulutuksen digitalisaatiota muun muassa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien digitaitojen ja -osaamisen kehittymisen osalta ja kasvatetaan koulutuksen järjestäjien kyvykkyyttä hyödyntää digitalisaation luomia mahdollisuuksia.

Lukiokoulutuksen toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Turvataan laadukas, monipuolinen ja saavutettava lukiokoulutus maan eri osissa ja molemmilla kansalliskielillä.

— Vahvistetaan lukiolaisten oikeutta oppimisen tukeen siten, että tukiopetuksesta ja muusta tuesta ja ohjauksesta muodostuu matalan kynnyksen tukimuotoja, jotka ovat kaikkien opiskelijoiden saavutettavissa. Lisäksi turvataan opiskelijan oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

— Uudistetaan lukiokoulutuksen rahoitukseen kuuluva pienten lukioiden korotus tukemaan koulutuksen saavutettavuutta ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumista. Uusien rahoituksen määrätymisperusteita koskevien säännösten on tarkoitus tulla voimaan asteittain vuodesta 2026 lukien.

— Oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu toisen asteen maksuton oppimateriaali rajataan vuoden 2025 syksystä lukien sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Rajaus koskee myös ylioppilastutkinnon tutkintomaksuja.

— Valmistellaan ylioppilastutkinnon digitaalisen koejärjestelmän uudistusta ja kielitaidon suullisen osaamisen arvioinnin sisällyttämistä osaksi ylioppilastutkintoa.

— Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen tiukasti rajatuin kriteerein. Tavoitteena on vahvistaa heikosti suomen tai ruotsin kieltä taitavien nuorten sivistyksellisiä oikeuksia. Tavoitteena on, että englanninkielinen koulutus voisi käynnistyä syksyllä 2026 ja ensimmäiset englanninkieliset ylioppilaskokeet voitaisiin järjestää syksyllä 2028.

— Mahdollistetaan yhden taito- ja taideaineen kokeen suorittaminen osana ylioppilastutkintoa ja yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen taito- ja taideaineen kokeella. Muutokset tulisivat voimaan vuoden 2025 alusta kuitenkin siten, että ne koskisivat ensimmäistä kertaa syksyllä 2027 aloittavia opiskelijoita, jolloin mahdollisuus taito- ja taideaineen kokeen suorittamiseen tulisi syksystä 2029 lukien.

— Edistetään lukiokoulutuksen digitalisaatiota muun muassa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien digitaitojen ja -osaamisen kehittymisen osalta ja kasvatetaan koulutuksen järjestäjien kyvykkyyttä hyödyntää digitalisaation luomia mahdollisuuksia.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUV) toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Edistetään opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksia suorittaa TUVA-koulutuksessa joustavasti ammatillisia opintoja, lukio-opintoja sekä korottaa perusopetuksen arvosanoja.
- Yhdenmukaistetaan eri koulutusmuotojen opiskelijoiden TUVA-koulutuksessa saamia palveluja ja tukea.
- Turvataan vaativan erityisen tuen järjestämisen edellytykset TUVA-koulutuksessa.
- Lisätään koulutuksen järjestäjien välistä yhteistyötä ja koulutuksen hankintaa TUVA-koulutuksen järjestämisessä.
- Arvioidaan TUVA-koulutuksen toimivuutta koskevan selvityksen perusteella koulutuksen sisällön, enimmäiskeston ja järjestäjäverkon muutostarpeita sekä tarvetta TUVA-koulutuksen erilaisten rahoitusmallien yhtenäistämiseksi.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen uudet opiskelijat

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat¹					
Perustutkintokoulutus	83 225	81 747	81 894	82 000	78 000
— tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen	66 663	65 436	64 716	64 500	61 000
— tavoitteena tutkinnon osan/osien suorittaminen ²	16 562	16 311	17 178	17 500	17 000
Ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutus	37 713	37 137	39 603	39 500	36 500
— tavoitteena koko tutkinnon suorittaminen	30 507	29 697	31 653	31 500	29 000
— tavoitteena tutkinnon osan/osien suorittaminen ²	7 206	7 440	7 950	8 000	7 500
Valmentavat koulutukset ³	7 049	8 586	10 020	10 500	11 000
Muu ammatillinen koulutus	9 930	6 021	6 750	6 500	6 000
Lukiokoulutuksen uudet opiskelijat					
Tutkintokoulutus	41 895	43 518	45 477	45 850	46 350
— nuorten oppimäärä	34 188	34 593	35 100	35 500	36 000
— aikuisten oppimäärä	6 897	8 079	9 537	9 500	9 500
— ulkomainen tutkinto	810	846	840	850	850
Aineopiskelijat	4 881	1 995	636	600	600
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ⁴	183	242	348	350	350

¹⁾ Opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat.

²⁾ Sisältää myös tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien uudet opiskelijat.

³⁾ Sisältää ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen (TELMA). Vuosina 2020—2022 lukuihin sisältyy ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

⁴⁾ Sisältää lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta rahoitettavan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA). Vuosina 2020—2022 lukuihin sisältyy lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA).

Ammatilliset perustutkinnot, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä ylioppilastutkinnot

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Ammatilliset tutkinnot yhteensä¹	68 132	67 485	68 726	70 000	72 000

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Perustutkinnot	43 638	43 323	44 934	46 000	47 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	24 494	24 162	23 792	24 000	25 000
Ylioppilastutkinnot yhteensä	30 567	31 251	31 493	32 150	32 150
Ylioppilastutkinnot, pl. ulkomaiset tutkinnot	29 922	30 612	30 843	31 500	31 500
Ulkomaiset tutkinnot	645	639	650	650	650

¹⁾ Opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen ammatillisen koulutuksen tutkinnot.

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹

	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 toteutuma	2025 arvio
Ammatillisen koulutuksen järjestäjät yhteensä²	149	138	135	135	134
— kuntajärjestäjät	9	8	8	8	8
— kuntayhtymäjärjestäjät	33	33	33	33	33
— yksityiset järjestäjät	107	97	94	94	93
Lukiokoulutuksen järjestäjät yhteensä³	257	257	257	257	257
— kuntajärjestäjät	217	217	217	217	217
— kuntayhtymäjärjestäjät	6	6	6	6	6
— yksityiset järjestäjät	34	34	34	34	34

¹⁾ Ammatillisen koulutuksen järjestäjät 1.1. ja lukiokoulutuksen järjestäjät 20.9. -tilanteen mukaisesti

²⁾ Lisäksi yksi valtion oppilaitos

³⁾ Lisäksi valtion oppilaitoksia kolme ja seitsemään eri yliopistoon kuuluvia harjoittelukouluja kahdeksan.

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 381 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemiessä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus			
Koulutettavien määrä	5 082	4 600	4 000
Saamelaisalueen koulutuskeskus			
Opiskelijavuosimäärä, ammatillinen koulutus	92	140	121
Opiskelijatyöpäivien määrä, saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutus	4 599	6 800	6 400
Opiskelijatyöpäivien määrä, lyhytkoulutus	6 068	5 000	5 000

Henkilötyövuodet

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	59	63	61
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	27	27	27
Yhteensä	86	90	88

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 667	1 300	1 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 261	3 010	3 010
— osuus yhteiskustannuksista	1 454	1 450	1 452
Kustannukset yhteensä	4 715	4 460	4 462
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 408	-3 160	-2 962
Kustannusvastaavuus, %	35	29	34
Hintatuki	2 4000	2 400	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	86	83	87

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	5 775 000
--------------------------------	-----------

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	1 206 000
Yhteensä	9 381 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	10 812	10 950	11 601
Bruttotulot	2 294	2 000	2 220
Nettomenot	8 518	8 950	9 381
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 472		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 725		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentilta 29.20.21)	414
Palkkausten tarkistukset	17
Yhteensä	431
2025 talousarvio	9 381 000
2024 talousarvio	8 950 000
2023 tilinpäätös	8 771 000

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 475 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin

5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

6) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen strategisia tavoitteita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 6 952 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 2 523 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppimisen tuen järjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto ammatilliseen koulutukseen (HO 2023)	-5 000
Rahoitusmallin uudistaminen ja oppimisen tuen vahvistaminen lukiokoulutuksessa (HO 2023)	-5 000
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentille 29.20.01)	-414
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-3 248
Yhteensä	—13 662

2025 talousarvio	9 475 000
2024 talousarvio	23 137 000
2023 tilinpäätös	17 896 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 044 992 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 996 806 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 536 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1) tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 170 800 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 7 700 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Opetusmetsämallissa Metsähallitus tekee 14 ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien sijaan Metsähallitukselle ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksetaan kompensatio, joka otetaan valtion talousarviossa lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksena.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä arvonnalisävero- eikä opetusmetsäkompensatioita)	2 089 447 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	2 086 447 000
josta perusrahoituksen osuus	1 460 513 000
josta suoritusrahoituksen osuus	417 289 000
josta vaikuttavuusrahoituksen osuus	208 645 000
— Strategiarahoituksen osuus (0,14 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	3 000 000
Kuntien rahoitusosuus	-1 092 641 000
Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonnalisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	46 650 000
Kompensatio ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	1 536 000
Yhteensä	1 044 992 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammatillisen koulutuksen indeksi (2,4 %)	24 803
Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-42 600
Arvonlisäverokompensaation tarkentuminen	1 517
Luovutettujen kiinteistöjen ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavat ALV-kompensatiot	-1 000
Maksuttoman oppimateriaalin rajaaminen (Lisätoimet 2024)	-1 000
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	-16 500
Oppimisen tuen vahvistaminen (HO 2023)	10 000
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu	-5 000
Vuoden 2023 ammatillisen koulutuksen indeksin tarkistus	-6 325
Yhteensä	-36 105

2025 talousarvio	1 044 992 000
2024 talousarvio	1 081 097 000
2023 tilinpäätös	1 041 291 235

35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 331 528 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukiokoulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	899 060 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (91 500 * 8 429,83 €)	771 329 000
— yksityinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (9 200 * 8 553,04 €, sis. alv.)	78 688 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (4 850 * 4 917,28 €)	23 849 000
— yksityinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (1 500 * 5 084,73 €, sis. alv.)	7 627 000
— kunnallinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (300 * 9 816,93 €)	2 945 000
— yksityinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (50 * 10 242,87 €, sis. alv.)	512 000
— erityisen koulutustehtävän lisärahoitus (1,51 % kokonaiskustannuksista)	14 110 000
Kuntien rahoitusosuus	-567 532 000
Yhteensä	331 528 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Lukiokoulutus	8 390,54 euroa/opiskelija
---------------	---------------------------

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 11 192 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus	6 901
Maksuttoman oppimateriaalin rajaaminen (Lisätoimet 2024)	-1 400
Opiskelijamääräarvion muutos	2 609
Oppimisen tuen vahvistaminen (HO 2023)	10 000
Vailla kotikuntaa olevien opiskelijoiden määrän kasvu	691
Valtionosuuden indeksikorotus (3,1 %)	9 941
Valtionosuuden määräytymisperusteiden muutokset	-617
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-1 775
Yhteensä	26 350

2025 talousarvio	331 528 000
2024 talousarvio	305 178 000

2023 tilinpäätös

273 379 214

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Suomalaisen tieteen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tasoa ja vaikuttavuutta nostetaan.
- Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan mahdollistaen yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistuminen.
- Tieto- ja osaamispohja vahvistuvat edistään talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä.

Valtion investoinnit T&K-toimintaan kohdennetaan T&K-rahoituslain asettamien tavoitteiden ja reunaehtojen sekä T&K-rahoituksen monivuotisen suunnitelman mukaisesti. Luvun 29.40 valtionavustukset käytetään lähes kokonaisuudessaan tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen.

Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamispohja vahvistuvat

Toiminnalliset tavoitteet

- Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia, Kansallisarkisto, Kotimaisten kielten keskus ja Varastokirjasto luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävän kasvun ja hyvinvoinnin sekä Suomen kilpailukyvyn vahvistamiselle.
- Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.
- Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja kansallisia tutkimusinfrastruktuureja sekä eri toimijoita ja aloja yhdistävää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.
- Korkeakoulut profiloituvat sekä terävöittävät koulutuksen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintansa vahvuusalueitaan luoden edellytykset kansainväliseen kärkeen tähtäävälle tutkimukselle.
- Tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä sekä korkeakoulujen, tutkimusorganisaatioiden ja yritysten välistä yhteistyötä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.
- Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla digitalisaatiota hyödyntäen.
- Avointa tiedettä ja innovaatiotoimintaa sekä vastuullista tutkijan ja tutkimuksen arviointia edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä sekä yhdessä tiedeyhteisön kanssa.

Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Toiminnalliset tavoitteet

— Korkeakoulutetun työvoiman määrää kasvatetaan ja korkeakoulutuksen saavutettavuutta parannetaan korkeakoulutuksen tarjontaa lisäämällä, läpäisyä parantamalla, koulutuksen kasautumista vähentämällä ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehittämällä.

— Korkeakoulut lisäävät kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden ja tutkijoiden määrää ja samanaikaisesti parantavat heidän valmiuksia työllistyä valmistumisen jälkeen Suomeen.

— Yliopistot lisäävät ja uudistavat tohtorikoulutusta siten, että tutkinnon suoritusajat lyhenevät, koulutuksen laatu paranee ja osaaminen siirtyy nykyistä nopeammin työelämän käyttöön.

— Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien pedagogista osaamista. Digitaalisuudella parannetaan laadun lisäksi resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.

— Korkeakoulut lisäävät jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia koulutustarjontaa uudistamalla ja rahoitus pohjaa laajentamalla, monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä muun työelämän kanssa.

— Korkeakouluja johdetaan hyvin, hyvinvointiin panostetaan ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti.

— Korkeakoulujen toiminta edistää yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista, kestävä kehitystä ja kaksoissiirtymää.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelija- ja tutkintomäärät

	2021	2022	2023	2024 arvio	2025 arvio
Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot¹					
— korkeakoulun kannalta uudet opiskelijat	36 987	38 123	38 300	38 500	38 500
— ensikertaa korkeakoulusektorille kirjautuvat opiskelijat	28 430	28 768	29 000	29 400	29 900
— tutkinnot	24 240	23 430	25 250	26 200	27 500
— opiskelijamäärä	136 038	142 344	147 273	150 000	152 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	4 335	4 659	5 243	5 300	5 500
Yliopiston perustutkinnot²					
— korkeakoulun kannalta uudet opiskelijat	26 591	26 606	27 700	27 800	28 000
— ensikertaa korkeakoulusektorille kirjautuvat opiskelijat	15 713	15 990	16 300	16 600	17 400
— suoritettum alemmat korkeakoulututkinnot	13 467	13 170	14 039	15 000	16 000
— suoritettum ylemmät korkeakoulututkinnot	15 966	15 663	17 223	18 000	18 600
— opiskelijamäärä	139 155	143 487	147 324	150 000	152 000
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 608	1 626	1 724	1 800	1 900

¹⁾ Korkeakoulun kannalta uudet opiskelijat ovat ensimmäistä kertaa opiskelijana kyseisessä ammattikorkeakoulussa läsnä- tai poissaolevaksi kirjautuneita. Ensikertaa korkeakoulusektorille kirjautuneiden luvuissa ei ole mukana lukuvuosimaksuvelvollisia ja tilauskoulutuksen opiskelijoita. Vuosi 2023 on myös arvio näiden kohdalla.

²⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot. Korkeakoulun kannalta uudet opiskelijat ovat ensimmäistä kertaa uutena opiskelijana kyseisessä yliopistossa läsnä- tai poissaolevaksi kirjautuneina. Ensikertaa korkeakoulusektorille kirjautuneiden luvussa ei ole mukana lukuvuosimaksuvelvollisia ja tilauskoulutuksen opiskelijoita. Vuosi 2023 on myös arvio näiden kohdalla.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 92 881 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammattikorkeakouluihin, yliopistoihin ja tiedelaitoksiin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, digitalisaation edistämiseen sekä korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen
- 3) enintään 15 065 000 euroa datanhallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurien rakentamisen ja ylläpitämisen rahoittamiseen
- 4) enintään 50 000 000 euroa EuroHPC LUMI:n korvaavan supertietokoneen hankinnasta ja käytöstä aiheutuviin menoihin
- 5) enintään 2 000 000 euroa psykoterapeuttikoulutuksen uudistamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 6) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 7) enintään 187 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnalla tuetaan korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla ja digitalisaation edistämällä kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Valtio on varautunut vuosina 2025—2028 yhteensä enintään 250 milj. euron rahoitusosuudella EuroHPC LUMI:n korvaamiseen uudella supertietokoneella, joka turvaa suurteholaskennan kapasiteetin jatkuvuutta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	3 381 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut, tietoverkko ja digitalisaation edistäminen	22 435 000
Datahallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito (enintään)	15 065 000
EuroHPC LUMI:n korvaaminen uudella supertietokoneella (enintään)	50 000 000
Psykoterapeuttikoulutuksen uudistaminen (enintään)	2 000 000
Yhteensä	92 881 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 91 881 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 935 000 euroa. Määrärahasta käytetään arviolta 89 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CSC:n tutkimusinfrastruktuurin rahoitus	3 000
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus	-554
EuroHPC LUMI:n korvaaminen uudella supertietokoneella	50 000
EuroQCI-hanke (siirto momentilta 32.01.49)	-32
Kertamenon poistuminen	-450

Muu muutos	7
Psykoterapeuttikoulutus (HO 2023)	2 000
Team Finland Knowledge -verkoston asiantuntija (-1 htv) (siirto momentille 24.01.01)	-274
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-65
Yhteensä	53 632

2025 talousarvio	92 881 000
2024 II lisätalousarvio	100 000
2024 talousarvio	39 249 000
2023 tilinpäätös	40 616 000

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 243 874 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 960 860 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen
- 2) 190 551 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 92 463 000 euroa yliopistojen tuloksellisuusrahoitukseen ja muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (170/2024) perusteella.

Kohdan 1) laskennallisin perustein määräytyvä yliopistojen perusrahoitus kohdennetaan ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevilla rahoitustekijöiden muutoksilla kannustetaan erityisesti ensikertaisten uusien opiskelijoiden aseman parantamiseen, koulutuskapasiteetin käytön tehostamiseen, koulutuksen läpäisyn parantamiseen ja TKI-intensiteetin vahvistamiseen. Rahoituksen laskentaan sisältyy vuosina 2025 ja 2026 muutosrajoitin.

Kohdan 2) korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 700, josta noin 2 300 on lukiolaisia.

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2019 toteutuma	2021 toteutuma	2023 toteutuma ¹	2025 tavoite ²
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 419	13 467	14 039	16 000
Ylemmät korkeakoulututkinnot	16 128	15 966	17 223	18 600
Tohtorin tutkinnot	1 719	1 608	1 725	1 900
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³	0,62	0,64	0,64	0,65
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3), %	53,3	54,9	55,9	56,5
Tavoiteajassa suoritettujen alemmien ⁴ korkeakoulututkintojen osuus, %	36,2	50,6	52,5	55,0
Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus, %	29,6	34,4	34,9	40,0

¹⁾ Molemmissa julkaisutiedoissa arvio.

²⁾ Kyse on arviosta.

³⁾ Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustasoon (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

⁴⁾ Alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa yliopistolain 40 §:ssä määriteltäviä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 960 860 000
— Kansalliskirjasto	21 286 000
— Harjoittelukoulut	58 209 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 881 365 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	190 551 000
— Arvio vuoden 2025 ALV-kompensaatioksi	178 558 000
— Vuoden 2023 korvauksiin kohdennetun ALV-kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	11 993 000
Yliopistojen tuloksellisuusrahoitus ja muu harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	92 463 000
— Tohtorikoulutuksen pilotti	86 000 000
— Aloituspaikkamäärän lisääminen	1 948 000
— Aalto-yliopistolle datahuoneen rahoitukseen	365 000
— Liikennetaloustieteen tutkimuksen ja osaamisen vahvistaminen	200 000
— Tuloksellisuusrahoitus ja muu harkinnanvarainen rahoitus	3 950 000
Yhteensä	2 243 874 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 9 666 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahasta käytetään arviolta 837 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	-1 835
Avoimen korkeakoulutuksen tulojen kasvattaminen (HO 2023)	-1 350

Erityisopettajien pätevöitymiskoulutus (siirto momentilta 29.10.30)	350
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus	-19 852
EU/ETA-valtioiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vähimmäismäärän korottaminen (HO 2023)	-2 000
Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisääminen	268
Tohtorikoulutuksen pilotti	46 000
Varhaiskasvatuksen opettajien koulutusmäärien lisääminen	-800
Vuoden 2023 yliopistoindeksin tarkistus	1 734
Yliopistoindeksi (2,5 %)	48 008
Yhteensä	70 523

2025 talousarvio	2 243 874 000
2024 talousarvio	2 173 351 000
2023 tilinpäätös	1 999 188 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 458 186 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien tutkimusinfrastruktuurien, rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden menojen maksamiseen
- 5) enintään 2 000 000 euroa Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen tietojärjestelmän ylläpitoon ja yhteisen valtionavustusjärjestelmän integraatioon

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Määrärahasta on varattu

- 1) 12 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 2) 3 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)
- 3) 9 500 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, josta enintään 490 000 euroa voidaan käyttää rahoitushauista aiheutuviin toimeenpanokustannuksiin ja enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen, palkkausmenoihin.

Valtuus

Suomen Akatemian tutkimushankkeisiin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2025 hyväksyä sitoumuksia 490 226 000 euron arvosta.

Selvitysosa: T&K-rahoituslain mukaisista uusista valtuuslisäyksistä kohdistuu Suomen Akatemian tutkimushankerahoituksen kasvattamiseen 15 miljoonaa euroa ja temaattisiin tutkimusinfrastruktuureihin 15 miljoonaa euroa.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2025	2026	2027	2028	2029-	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	394,1	318,1	195,5	116,9	28,2	1 052,8
Vuoden 2025 sitoumukset	64,0	118,5	123,4	115,8	68,5	490,2
Yhteensä	458,1	436,6	318,9	232,7	96,7	1 543,0

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 357 318 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 54 972 000 euroa.

Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

RRF-rahoituksen muutos	-1 500
T&K-rahoituslain mukainen lisäys	56 549
Yhteensä	55 049

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	458 186 000
2024 II lisätalousarvio	3 700 000
2024 talousarvio	403 137 000
2023 tilinpäätös	329 681 320

(53.) Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

2023 tilinpäätös	74 704 125
------------------	------------

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti
- 2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle
- 3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Strateginen tutkimus on tieteellisesti korkeatasoista tutkimusta, jonka tuloksista löytyy ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien haasteiden tutkimukseen sekä tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä sekä työelämän ja julkisen sektorin kehittämistä. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2025	2026	2027	2028	2029-	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	55,6	44,9	23,9	0,0	0,0	124,4
Vuoden 2025 sitoumukset	0	10,7	18,6	26,3	0,0	55,6
Yhteensä	55,6	55,6	42,5	26,3	0,0	180,0

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 52 849 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 2 782 000 euroa.

Määrärahat käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

2025 talousarvio	55 631 000
2024 talousarvio	55 631 000
2023 tilinpäätös	51 485 991

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 018 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena:

- 1) 944 003 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen
- 2) 62 575 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 11 552 000 euroa tuloksellisuusrahoitukseen ja ammattikorkeakoulujen muuhun harkinnanvaraiseen rahoitukseen
- 4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetushenkilöstön käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetushenkilöstön mukaisesti.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (171/2024) perusteella.

Kohdan 1) laskennallisin perustein määräytyvä ammattikorkeakoulujen perusrahoitus kohdennetaan ottaen huomioon toiminnan laajuus, laatu ja vaikuttavuus. Vuoden 2025 alusta voimaan tulevilla rahoitustekijöiden muutoksilla kannustetaan erityisesti ensikertaisten uusien opiskelijoiden aseman parantamiseen, koulutuskapasiteetin käytön tehostamiseen, koulutuksen läpäisyn parantamiseen ja TKI-intensiteetin vahvistamiseen. Rahoituksen laskentaan sisältyy vuosina 2025 ja 2026 muutosrajoitin.

Kohdan 2) korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy 8 552 000 euroa aloituspaikkamäärän lisäämiseen ja 3 000 000 euroa tuloksellisuusrahoitukseen ja muuhun ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Kohdan 4) kompensatio perustuu Metsähallituksen opetushenkilöstön mukaiseen vastikkeelliseen käyttöoikeussopimukseen Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa momentin 29.20.30 perusteluihin viitaten.

Määrärahasta käytetään arviolta 108 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2019 toteutuma	2021 toteutuma	2023 ¹ toteutuma	2025 ² tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	24 315	24 240	25 250	27 500
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	3 330	4 335	5 243	5 500
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 608	1 551	1 683	1 640
Julkaisut/opettajat ja T&K-henkilöstö	1,79	1,95	1,96	2,00
Tavoiteajassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen osuus, % ³	63,8	64,4	67,3	70,0

¹⁾ Julkaisuissa ja läpäisyssä arvio.

²⁾ Kyse on arviosta.

³⁾ Ammattikorkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa ammattikorkeakoululain 30 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	944 003 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	62 575 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen tuloksellisuusrahoitus ja muu harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	11 552 000
Kompensaatio ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	350 000
Yhteensä	1 018 480 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	3 412
Ammattikorkeakouluindeksi (2,5 %)	23 190
Avoimen korkeakoulutuksen tulojen kasvattaminen (HO 2023)	-1 650
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus	-746
EU/ETA-valtioiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vähimmäismäärän korottaminen (HO 2023)	-3 000
Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisääminen	-1 468
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen Savonlinnassa	-3 675
Vuoden 2023 ammattikorkeakouluindeksin tarkistus	847
Yhteensä	16 910

2025 talousarvio	1 018 480 000
2024 talousarvio	1 001 570 000
2023 tilinpäätös	954 190 000

56. Tiedepoliittisten tavoitteiden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 389 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin ja rahoitusosuuksiin
- 3) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti
- 4) tiedekasvatukseen ja tiedekeskus Heureka toimintaan
- 5) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti sekä valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen
- 6) tiedeyhteisön käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin
- 7) enintään kymmentä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yhteiskunnallista ja poliittista päätöksentekoa tukeva tutkimustoiminta	690 000
Yksityiset arkistot	5 600 000
Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen Tiedeakatemit	7 483 000
Ulkomailla sijaitsevat tiedeinstituutit	3 103 000
Tiedekasvatus	3 478 000
Muut tiedepoliittisia tavoitteita tukevat hankkeet	4 035 000
Yhteensä	24 389 000

Määrärahasta käytetään arviolta 18 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 18 307 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 6 082 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirron palautus momentilta 29.01.06	200
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-4 000
Yhteensä	-3 800

2025 talousarvio	24 389 000
2024 talousarvio	28 189 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 713 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille ja Euroopan sirontatutkan järjestelmän yhtiölle (EISCAT AB).

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen tekemien päätösten mukaisesti. Vuonna 2025 EISCAT AB:n perustamisen jälkeen maksuosuudet maksetaan momentilta 29.40.66.

Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	364
Yhteensä	364

2025 talousarvio	27 713 000
2024 talousarvio	27 349 000
2023 tilinpäätös	22 894 897

(88.) Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

2024 II lisätalousarvio	300 000
-------------------------	---------

70. Opintotuki*Selvitysosa:* **Yhteiskunnallinen vaikuttavuus**

Opintotukitoiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteena on:

— opiskeluajan toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason nousuun tukemalla omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolaina korostaa koulutuksen investointiluonnetta. Opintolainaa nostanut ja määräajassa korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (375/2020).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa toisella asteella kohtuulliset säännölliset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (465/2019).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määräajoin toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2022	2023	2025 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	313,8	343,2	380,2
— toinen aste	137,1	135,3	139,9
Asumislisä	15,7	15,6	18,2
Opintolainan valtiontakaus	135,3	189,1	225,9
— opintolainahyvitys	87,8	93,6	98,3
Koulumatkatuki	56,8	75,5	104,2
Ateriatuki	25	32,2	39,6
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	203 902	198 682	210 000
— toinen aste	113 351	108 655	113 000
Asumislisä			
— korkea-aste	13 953	13 100	14 000
— toinen aste	2 078	2 875	2 000
Koulumatkatuki	82 973	100 569	116 000
Opintolainahyvityksen saajat	18 664	19 680	20 500
Opintolainan valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	214 113	208 294	210 000
Toinen aste	60 212	54 407	55 000

Vuonna 2025 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 227 100, joista korkeakouluopiskelijoita on 154 100 ja muita opiskelijoita 73 000. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 9 500. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 72 700 opiskelijaa.

Keskimääräinen opintotuki (euroa/kk)

	2022	2023	2025 arvio
Opintoraha			
— korkea-aste	262	272	285
— toinen aste	206	213	217
Asumislisä	205	205	206
Koulumatkatuki	133	134	158

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 6 032,9 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2023 lopussa 537 230 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 11 400 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 17 700 euroa ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella 22 700 euroa.

Opintorahan perusmäärä (euroa/kk)

	1.8.2024
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	43,15
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	90,85
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	113,57
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	279,38
— avioliitossa olevat	279,38
— alle 18-vuotiasta lasta huoltavat	421,01

- Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintorahan määrää.
- Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 1.1.2025 lukien arviolta 141,63 euroa kuukaudessa.
- Opintorahan vähävaraiskorotukseen oikeutettu alle 20-vuotias sekä pienituloisen perheen alle 17-vuotias lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelija on oikeutettu oppimateriaalilisään.
- Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.
- Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä. Koulumatkatukena korvataan koko kuukauden tukena 43 euroa kalenterikuukaudessa ylittävät koulumatkan kustannukset ja puolen kuukauden tukena 21,50 euroa kalenterikuukaudessa ylittävät koulumatkan kustannukset. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden koulumatkat voidaan korvata kuitenkin ilman omavastuuta yhdensuuntaisen koulumatkan pituuden ollessa vähintään seitsemän kilometriä.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2022	2023	2025 arvio
Lukio	28 100 (28 %)	27 114 (26 %)	29 000 (28 %)
Ammatillinen koulutus	85 982 (59 %)	82 982 (62 %)	83 000 (62 %)
Ammattikorkeakoulu	104 896 (66 %)	106 841 (65 %)	106 000 (64 %)
Yliopisto	101 435 (64 %)	102 187 (65 %)	102 000 (65 %)

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 225 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	98 300 000
Takausvastuusuoritukset	106 400 000
Maksuvapautukset	10 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	5 200 000
Yhteensä	225 900 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkoavustusten määrän kasvu	2 700
Opintolainahyvitysten kasvu	6 800
Takausvastuiden määrän kasvu	16 400
Yhteensä	25 900

2025 talousarvio	225 900 000
2024 talousarvio	200 000 000
2023 tilinpäätös	189 061 428

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 538 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	380 240 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	139 860 000
Asumislisä	18 200 000
Yhteensä	538 300 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintotukioikeuden rajausta kuntoutusrahaa saavilla 1.8.2025 (HO)	-300
Tarvearvion täsmentyminen	7 000
Yhteensä	6 700

2025 talousarvio	538 300 000
2024 talousarvio	531 600 000
2023 tilinpäätös	494 099 440

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,55 eurolla aterialla kohti
- 2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista aterialla kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	37 064 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	39 564 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

--	--

Tarvearvion täsmentyminen	64
Yhteensä	64

2025 talousarvio	39 564 000
2024 talousarvio	39 500 000
2023 tilinpäätös	32 169 798

59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 104 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (465/2019) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2025 lukien.

2025 talousarvio	104 200 000
2024 talousarvio	104 200 000
2023 tilinpäätös	75 742 753

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025:n mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- *Luova työ ja tuotanto:* Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat.
- *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin:* Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat.
- *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus:* Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Taloudellinen epävarmuus heijastuu luoviin aloihin ja niiden toimijoihin.

Kulttuuripoliittinen selonteko laadittiin ja annettiin eduskunnalle vuonna 2024. Selonteon tarkoituksena on tuottaa kunnianhimoinen tulevaisuuskuva, joka mahdollistaa Suomen taide- ja kulttuuripolitiikan pitkäjänteisen kehittämisen. Selonteossa linjataan keskeiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Toimeenpannaan kulttuuripoliittisen selonteon toimenpiteitä.
- Valmistellaan opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiaa vuoteen 2035.
- Vahvistetaan taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten toimeentuloa.
- Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ja vahvistetaan toimien koordinoitua. Toimeenpannaan kulttuurimatkailun tiekarttaa.
- Kulttuuri- ja luovien alojen yritysten tarpeet huomioidaan rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmien kehittämisessä.
- Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.
- Virastot osallistuvat aktiivisesti Sivistyshallinto 2030 –uudistushankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon koko sivistyshallinnon yhteistyönä. Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista osana Sivistyshallinto 2030 –hanketta.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022	2023	2024	2025
Tavoitteeseen liittyvät mittarit	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	309/3 623	304/4 453	315/4 500	320/4 500
— pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista, %	51/51	50/53	50/53	50/53
— pääkaupunkiseudulla rekisteröityjen yhteisöjen osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen avustusten hakijoista/saajista, %	37/42	37/43	40/43	40/43
— taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 127	1 150	1 160	1 160
— uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	10,3	9,9	9,1	8,8
— taidealan ammattien työttömät työnhakijat	6 889	7 800	7 800	7 800
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
— kulttuuriammatteja päätyönään harjoittavat (työvoimatutkimus)	136 100	130 600	130 000	130 000
— kulttuurialan yritysten toimipaikat	42 654	-	40 500	40 500
— kulttuurialan yritysten henkilöstö	50 938	-	46 000	46 000
— kulttuurialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	13,6	-	14	14
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	3,2	2,7	3,5	3,2

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Yhdenvertaisuuden toteutuminen on kuitenkin suuri haaste kuntien kulttuuripalveluissa kuntien erilaisten resurssien vuoksi. Yhteiskunnan monimuotoistuksessa, alueiden erilaistuksessa ja kuntatalouden kiristyessä tarvitaan uudenlaista yhteistyötä kulttuuripalveluja tuottavien toimijoiden kesken sekä uusia osallisuutta ja osallistumista edistäviä malleja toimintaan. Taide ja kulttuuri lisäävät ihmisten hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta, minkä vuoksi niiden tulee näkyä ja vaikuttaa kaiken ikäisten, kuntoisten ja eri taustoista tulevien ihmisten

arjessa varhaiskasvatuksessa, koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa, elinympäristöissä, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluissa.

Taide- ja kulttuuripalveluiden digitaalista saavutettavuutta edistetään edelleen. Yleisten kirjastojen toiminnoissa ja palveluissa on myös tarpeen kehittää kirjastojen yhteistä digitaalista infrastruktuuria sekä parantaa digitaalisten sisältöjen yhdenvertaista saatavuutta. Kulttuuripolitiikan tieto- ja tilastopohjaa ja sen valtakunnallista hyödyntämistä tulee kehittää osana taidejakulttuuri.fi –sivustoa.

Taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamista edistetään hallitusohjelman mukaisesti. Tavoitteena on taiteen perusopetuksen saavutettavuuden parantaminen eri taiteenalat huomioiden.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin.
- Kulttuurinen moninaisuus vahvistuu tavoitteellisin toimin taide- ja kulttuurisisällöissä ja kulttuuripalveluissa sekä virastoissa ja kansallisissa taidelaitoksissa, yhteistyössä kulttuurialan yhteisöjen kanssa.
- Vahvistetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin Harrastamisen Suomen mallin kautta sekä vakiinnuttamalla Lukulahja lapselle -malli.
- Kehitetään kulttuurihyvinvoinnin palveluja ja ministeriöiden ja virastojen välisiä pysyviä ohjaus- ja toimintarakenteita sekä tuetaan kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyötä.
- Valmistellaan ehdotus taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi taiteen perusopetuksen saavutettavuuden ja laadun vahvistamiseksi. Lisätään taiteen perusopetuksen tietopohjaa, koulutusmuodon tuottamaa osaamista sekä saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022	2023	2024	2025
Tavoitteeseen liittyvät mittarit	toteutuma	toteutuma	tavoite	tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
<i>Suomen kansallisooppera ja -baletti</i>				
— esitysten määrä	525	495	540	665
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	170	198	200	215
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	217	249	260	300
<i>Suomen Kansallisteatteri</i>				
— esitysten määrä	647	643	1 000	600
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	102	131	175	139
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	111	143	190	155
<i>Kansallisgalleria</i>				
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	20	16	19	19
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	284	714	615	650
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	398	929	839	889
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden, tanssi- ja sirkusesitysten määrä	10 000	11 700	12 200	12 200
— teattereiden, tanssin ja sirkuksen kävijät, 1 000 henk.				
(ei sisällä striimejä)	1 600	2 020	2 200	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	2 054	2 715	2 500	2 800
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk. (ei sisällä striimejä)	560	1 124	1 100	1 200

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
— museoiden kävijät (valtionosuutta saavat ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	6 856	8 734	8 500	8 500
<i>Elokuva</i>				
— kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	58	49	35	35
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	1 565	1 600	2 000	2 000
<i>Kuvataide</i>				
— käyntikerrat kuvataidekohteissa (taidemuseot, taidegalleriat ja kuvataidetapahtumat), 1 000 henk.	3 500	3 700	3 900	4 000
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— kirjastojen määrä, kpl	713	712	712	712
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	80 426	83 056	83 500	84 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	41 057	47 735	47 750	47 800
— verkkokäynnit, 1 000 kpl	43 465	43 326	43 465	43 500
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	909	980	982	985
<i>Kuntien kulttuuritoiminta</i>				
Kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset: ka. €/asukas ¹	160	150	150	150

¹⁾ Kustannukset sisältävät taiteen perusopetuksen, kirjastot, museot, näyttelyt, teatterin, tanssin ja sirkuksen, musiikin ja muun kulttuuritoiminnan.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurin toimialan rahoitusjärjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Kulttuurialan tukijärjestelmiä voidaan edelleen kehittää niin, että ne edesauttavat vakiintuneiden kulttuurialan toimijoiden ja vapaan kentän toimijoiden monipuolisen yhteistyön ja toimintojen kehittämistä.

Monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen on tarpeen nähdä koko yhteiskunnan voimavarana ja vastuuna kulttuuriperintöstrategiaa 2023—2030 koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti. Kulttuuriaineistojen digitointia jatkettaessa aineistot saadaan laajasti käytettäviksi ja niiden pitkäaikaissäilytys voidaan turvata.

Taiteella ja kulttuurilla sekä taide- ja kulttuuripolitiikan toimilla voidaan vaikuttaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen yhteiskunnassa. Kestävän kehityksen mukainen ja sitä edistävä toiminta uudistaa toimialan toimintatapoja.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Säädetään laki arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Lakiuudistuksessa otetaan huomioon toimintaympäristön ja lainsäädännöllisen viitekehyksen muuttuminen, arkeologisen kulttuuriperinnön määrittelyn ja tutkimuksen tuomat muutokset sekä erityiskysymyksenä saamelaisten oikeuksien turvaaminen.
- Toimeenpannaan kulttuuriperintöstrategian toimintaohjelmaa.
- Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.
- Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2022	2023	2024	2025
Finna-palvelu, mittarit	toteutuma	toteutuma	tavoite	tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	445	453	470	475
Haettavissa oleva aineistomäärä (milj.)	17,4	17,8	18,5	18,6
Verkossa saatavilla olevat aineistot (milj.)	2,9	3,2	3,3	3,4
Verkkokäynnit (milj.)	51,6	59,3	65	68

Valtionavustusten myöntämisen tavoitteet

Valtionavustuksilla on keskeinen rooli kulttuurin toimialan rahoittamisessa ja perustuslaillisten kulttuuristen oikeuksien toimeenpanossa. Avustuksilla ohjataan toimialan resurssien kohdentumista strategisesti merkittäviin kulttuuripolitiikan osa-alueisiin ja hallitusohjelmassa, politiikkaohjelmilla ja lainsäädännöllä asetettujen tavoitteiden aikaansaamiseksi.

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 22 932 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taitelijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2024 on 1 601,92 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään. Määräraha on laskettu vuoden 2025 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (3 086).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläkkeiden indeksitarkistus	373
Yhteensä	373

2025 talousarvio	22 932 000
2024 talousarvio	22 559 000

2023 tilinpäätös

20 164 008

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 633 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke	80
Vuokrien indeksitarkistus	137
Yhteensä	217
2025 talousarvio	19 633 000
2024 talousarvio	19 416 000
2023 tilinpäätös	18 502 000

21. Taiteen ja kulttuurin yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 576 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin kokeilu-, tutkimus-, selvitys-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) taiteen ja kulttuurin tilasto- ja tietopohjasta, tietoteknisistä palveluista, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä sekä tekijänoikeusinfrastruktuurin kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 4) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, selvitys-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeilla tuetaan taiteen ja kulttuurin toimialan strategisia tavoitteita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 349 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 60 000 euroa.

2025 talousarvio	576 000
2024 talousarvio	576 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 9 219 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin, valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin ja kirjastoalan järjestötoimintaan tarkoitettujen valtionavustusten maksamiseen sekä yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen aiheutuviin menoihin
- 3) yleisille kirjastoille kulttuurilehtien hankinnoista aiheutuviin menoihin
- 4) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	3 035 000
Avustukset erityisiin tehtäviin, kirjastojen toiminnan kehittämiseen, yleisille kirjastoille tuotettaviin valtakunnallisiin palveluihin ja eräille kirjastojärjestöille sekä yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen aiheutuviin menoihin	5 628 000
Kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille	136 000
Valtionavustus vangeille järjestettäviin kirjastopalveluihin	200 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	9 219 000

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	291	291	292	292
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	22	20	21	21
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	2 399	2 521	2 521	2 522
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	7,4	8,6	9,0	9,0
Verkkokäynnit, kpl/asukas	7,9	7,8	7,9	7,9
Lainaukset, kpl/asukas	14,6	15,0	16	16
Toimintakustannukset, euroa/asukas	61,9	64,7	64,9	64,9

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustukset yleisten kirjastojen kehittämiseen, venäjänkieliseen kirjastotehtävään sekä eräille kirjastojärjestöille	-2
Indeksitarkistus (3,1 %)	91
Yhteensä	89

2025 talousarvio	9 219 000
2024 talousarvio	9 130 000
2023 tilinpäätös	4 182 050

31. Valtionosuus ja -avustus esittävän taiteen ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 155 159 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 667 000 euroa esittävän taiteen harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 296.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on musiikilla 58 363 euroa, muulla esittävällä taiteella 65 051 euroa ja museoilla 86 544 euroa henkilötyövuotta kohden.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Esittävän taiteen valtionosuus	98 821 000
Museoiden valtionosuus	55 671 000
Valtionosuusuudistukseen liittyvät valtionavustukset esittävän taiteen vapaan ammatillaiskentän kehittämiseen (enintään)	667 000
Yhteensä	155 159 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (3,1 %)	5 527
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (museot)	-751
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (musiikki)	-656
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus (muu esittävä taide)	-3 917
Lakisääteiset muutokset kustannuspohjaan, museot	-96
Lakisääteiset muutokset kustannuspohjaan, muu esittävä taide	-90
Lakisääteiset muutokset kustannuspohjaan, orkesterit	-140
Määräytymisperusteiden tarkentuminen	-12
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-2 333
Yhteensä	-2 468

2025 talousarvio	155 159 000
2024 talousarvio	157 627 000
2023 tilinpäätös	140 923 630

34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 99 312 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 110 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 3) enintään 300 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin

4) enintään 201 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdan 4) määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 91,42 euroa opetustuntia kohden.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 99 111 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 201 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (3,1 %)	3 063
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus	-270
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-100
Yhteensä	2 693

2025 talousarvio	99 312 000
2024 talousarvio	96 619 000
2023 tilinpäätös	94 292 395

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2025 talousarvio	252 000
2024 talousarvio	252 000
2023 tilinpäätös	311 029

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 148 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 5 500 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 16 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta ja e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytöstä sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos (Lisätoimet 2024)	-5 500
Yhteensä	-5 500

2025 talousarvio	22 148 000
2024 talousarvio	27 648 000
2023 tilinpäätös	27 648 000

50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 95 137 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämiseen

2) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja valtionavustuslain (688/2001) mukaisten valtionavustusten maksamiseen

3) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuviin menoihin

4) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen tarkoitettuihin valtionavustuksiin

- 5) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeeseen tarkoitettuihin valtionavustuksiin
- 7) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta ja kulttuurimatkailun edistämisestä aiheutuviin menoihin
- 8) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoimintaa koskevien menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin
- 9) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

1) Opetus- ja kulttuuriministeriö	65 553 000
Luova työ, tuotanto ja jakelu	37 136 000
Elokuvataide ja muu kuvaohjelmatuotanto	25 761 000
Esittävä taide, kirjallisuus, visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	2 412 000
Kulttuurivienti ja kansainvälinen yhteistyö	8 301 000
Tekijänoikeusjärjestelmän sekä luovan alan tuotteiden ja palveluiden kehittäminen	662 000
Osallisuus, kulttuuritoiminta ja -palvelut	19 911 000
Taide- ja kulttuurialan valtakunnalliset yhteisöt	9 765 000
Valtakunnalliset taide- ja kulttuurifestivaalit	2 368 000
Lastenkulttuuri	2 256 000
Saamelainen kulttuuri	522 000
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026	5 000 000
Kulttuurin perusta ja jatkuuus	8 506 000
Museot ja kulttuuriperintö	1 291 000
Kulttuuritilojen investoinnit	6 178 000
Taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus ja erityishankkeet	1 037 000
2) Taiteen edistämiskeskus	24 714 000
Luova työ, tuotanto ja jakelu	19 142 000
Elokuvataide	663 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	9 324 000
Kirjallisuus, taidejournalismi ja kulttuurilehdet	1 178 000
Visuaalinen taide, rakennustaide sekä muotoilu	3 942 000
Rakentamisen prosenttiperiaate	500 000
Residenssi- ja monitaide, taidepalkinnot ja alueiden taideapurahat	3 535 000
Osallisuus, kulttuuritoiminta ja -palvelut	5 572 000
Kulttuuriin osallistumisen ja saavutettavuuden, kulttuurihyvinvoinnin sekä kulttuurin moninaisuuden edistämiseen	2 909 000
Taide- ja kulttuuritapahtumat ja lastenkulttuuri	2 663 000
3) Museovirasto	4 548 000

Luova työ, tuotanto ja jakelu	1 190 000
Näyttelypalkkiot	1 000 000
Kulttuurimatkailun edistäminen	190 000
Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	3 358 000
Museot ja kulttuuriperintökohteet	2 629 000
Museo- ja kulttuuriperintöalan yhteisöt	304 000
Kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpano	425 000
4) Kansallinen audiovisuaalinen instituutti	322 000
Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	
Mediakasvatuksen ja -lukutaidon edistäminen	322 000
Yhteensä	95 137 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 94 467 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 670 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu sekä toiminnan valmistelu ja käynnistäminen	-400
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	2 200
Kertaluonteisten erien poisto	-3 180
Rakennetuki kulttuuri- ja luovien alojen yrityksille ja yhteisöille (RRF pilari3)	-3 000
Valtionavustusten tason muutos	-18
Yhteensä	-4 398

2025 talousarvio	95 137 000
2024 I lisätalousarvio	10 267 000
2024 talousarvio	99 535 000
2023 tilinpäätös	27 274 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 004 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin

3) enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	14 364 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Kuvataiteen tekijöiden apurahat (enintään)	960 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	580 000
Yhteensä	19 004 000

Taiteilija-apurahan suuruus on 2 196,31 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistus	49
Yhteensä	49

2025 talousarvio	19 004 000
2024 talousarvio	18 955 000
2023 tilinpäätös	17 221 579

(52.) *Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)*

2023 tilinpäätös	179 934 021
------------------	-------------

53. *Valtionavustus tilakustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 31 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen valtion omistamissa ja vuokraamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää 14:n valtakunnallisesti merkittävän taide- ja kulttuurilaitoksen tilakustannusten avustamiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

--	--

Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen tilakustannukset	2 458 000
Muut tilakustannukset	29 177 000
Yhteensä	31 635 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansalliskallian kokoelmatilan vuokramenot	93
Orkesterisalin akustiikan peruskorjaus	60
Vuokran indeksitarkistus	219
Yhteensä	372

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2025 talousarvio	31 635 000
2024 talousarvio	31 263 000
2023 tilinpäätös	26 477 080

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta sekä kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin menoihin
- 2) museo- ja kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista sekä museoiden sisältötuotannon tukemisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 3) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä suomalaisten kulttuuriperintösisältöjen viemiseen osaksi Europeana-palvelua tarkoitettuihin menoihin ja avustuksiin
- 4) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin
- 5) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 1 190 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 110 000 euroa.

2025 talousarvio	2 300 000
2024 talousarvio	2 300 000
2023 tilinpäätös	2 200 000

56. Valtionrahoitus kansallisten taidelaitosten toimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 67 299 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille annetun lain (942/2022) mukaiseen rahoitukseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Kansallisgalleria	14 244 000
2.	Suomen Kansallisteatteri	12 650 000
3.	Suomen Kansallisooppera ja -baletti	40 405 000
Yhteensä		67 299 000

Selvitysosa: Kansallisgalleria vastaa Kansallisgallerian kokoelman ylläpidosta ja kartuttamisesta, harjoittaa näyttelytoimintaa ja muuta taidemuseotoimintaa sekä osallistuu asiantuntijana taidemuseoalan kehittämiseen. Kansallisgalleriaan kuuluvia museoita ovat Ateneumin taidemuseo, Nykytaiteen museo Kiasma ja Sinebrychoffin taidemuseo. Tehtävänä on vahvistaa kulttuuriperintöä ja edistää taiteellista sivistystä sekä kuvataiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Suomen Kansallisteatteri ylläpitää teatteria, harjoittaa teatteritoimintaa sekä kehittää ja vaalii teatteritaidetta. Tehtävänä on erityisesti kotimaisen teatteritaiteen edistäminen, korkeatasoisen teatteritaiteen esittäminen eri yleisöryhmille koko maassa sekä teatteritaiteen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen.

Suomen kansallisooppera ja -baletti ylläpitävät ooppera- ja balettiteatteria sekä harjoittavat, vaalivat ja kehittävät ooppera- ja balettitaidetta. Tehtävänä on erityisesti kotimaisen ooppera- ja balettitaiteen edistäminen, korkeatasoisen ooppera- ja balettitaiteen esittäminen eri yleisöryhmille koko maassa sekä ooppera- ja balettitaiteen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,6 %)	1 690
Kansallisteatterin vesikattorakenteiden uusimisen suunnittelu	600
Yhteensä	2 290

2025 talousarvio	67 299 000
2024 II lisätalousarvio	92 000
2024 talousarvio	65 009 000

72. Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 683 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Kansallisgallerian ja valtion taideteostoimikunnan kokoelmiin tehtävistä taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisiin valtion taideteostoimikunnan toiminnasta sekä kokoelman ylläpidosta ja turvaamisesta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen	739 000
2. Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat, valtion taideteostoimikunnan kokoelman hoito ja valtion taideteostoimikunnan toiminta	944 000
Yhteensä	1 683 000

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 1 283 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 400 000 euroa.

2025 talousarvio	1 683 000
2024 talousarvio	1 683 000
2023 tilinpäätös	839 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 749 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen sekä museolaivojen korjaamisesta ja kunnossapidosta aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Museovirasto	1 149 000
2. Suomenlinnan hoitokunta	3 600 000
Yhteensä	4 749 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 1 669 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 580 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bastioni Palmstiernan asuinrakennusryhmän korjaus Suomenlinnassa	1 500
Yhteensä	1 500

2025 talousarvio	4 749 000
2024 talousarvio	3 249 000
2023 tilinpäätös	4 049 000

89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 28 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pääoman maksamiseen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle.

Määrärahan käytön edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki osoittaa säätiölle samanaikaisesti samansuuruisen pääoman, säätiö on saanut yksityistä pääomitusta koskevia sitovia lahjoituspäätöksiä yhteensä vähintään 30 000 000 eurolla ja säätiö sitoutuu palauttamaan määrärahan, mikäli rakennushanke raukeaa tai rakennushankkeen toteuttamiselle ei valtion näkemyksen mukaan ole edellytyksiä.

Selvitysosa: Määräraha on vuoden 2025 osuus museosäätiön pääomaan kohdennettavasta rahoituksesta.

Valtio osallistuu Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamiseen enintään 60 milj. eurolla edellyttäen, että Helsingin kaupungin rahoitusosuus on vähintään 60 milj. euroa ja yksityisten rahoittajien osuus vähintään 30 milj. euroa. Valtio ei osoita muuta rahoitusta säätiön pääomittamiseen tai museorakennuksen rakentamiseen.

2025 talousarvio	28 000 000
2023 tilinpäätös	2 000 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2025 talousarvio	40 000
2024 talousarvio	40 000
2023 tilinpäätös	—

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön liikunnallisen elämäntavan lisääminen, liikunnan ja huippu-urheilun vastuullisuuden edistäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Liikunnallinen elämäntapa

tarkoittaa arjessa tapahtuvaa fyysistä aktiivisuutta ja liikunnan harrastamista. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan perheissä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja liikuntaharrastuksissa. Liikuntaa edistetään liikuntaolosuhteita kehittämällä, arjen toimintaympäristöjä liikunnallistamalla sekä tukemalla liikuntajärjestöjä ja -seuroja sekä huippu-urheilua. Väestön liikunnallista elämäntapaa edistetään yhteistyössä eri hallinnonalojen toimenpiteillä. Liikuntapolitiikan tavoitteena on päätöksenteon perustaminen yhä vahvemmin tutkittuun tietoon sekä jatkuvaan seurantaan ja arviointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa liikuntapolitiikan yleisestä johdosta, yhteensovittamisesta ja kehittämisestä sekä liikunnan yleisten edellytysten luomisesta valtionhallinnossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Hyvinvoiva, terve ja liikkuva väestö
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunta ja huippu-urheilu on vastuullista
- Suomalainen huippu-urheilu on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet

Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään suunnitelmallisesti. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan laajoille käyttäjäryhmille suunnattuja liikuntapaikkoja sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä kestävä kehityksen edistämistä.

Tuetaan liikunnan kansalaistoiminnan elinvoimaisuutta ja vastuullisuutta. Tuetaan liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa sekä kaikille avointa paikallista seuratoimintaa. Edistetään kansalaistoiminnan vastuullisuutta. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kestäviä kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Liikunnallinen elämäntapa lisääntyy eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valtakunnallista Liikkuvat-kokonaisuutta liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja). Avustetaan Liikkuvat-kokonaisuuden toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan -hankkeita.

Kehitetään huippu-urheilu-uran edellytyksiä ja huippu-urheilun vastuullisuutta. Huippu-urheilua edistetään tukemalla urheilijoiden valmentautumista sekä kehittämällä valmennusosaamista, kaksoisurapolkuja, huippu-urheilun koordinaatiota, huippu-urheilun tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, huippu-urheilun rahoitusta ja kilpailu- ja harjoitteluolosuhteita. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun vastuullisuutta avustamalla Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) toimintaa.

Liikunnan tietopohjaa vahvistetaan ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti. Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suuntaisesti. Vahvistetaan tiedon hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa sekä toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta ja arviointia. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston toteuttamaa liikuntapolitiikan arviointitoimintaa.

Liikuntaa edistetään eri hallinnonalojen toimenpiteillä. Edistetään liikunnan laaja-alaisen yhteiskunnallisten yhteyksien tunnistamista. Liikuntapolitiikan koordinaatioelin koordinoi ja yhteen sovittaa liikunnan edistämisen toimia eri ministeriöissä. Vahvistetaan liikunta- ja liikkumisvaikutusten arviointia sekä liikunnan edistämisen poikkihallinnollista huomioimista eri hallinnonaloilla ja -tasoilla.

Valtionavustukset ja -osuudet liikuntatoimen rahoituksessa valtion talousarviossa:

Liikuntatoimen määrärahoista avustuksiin kohdentuu noin 75 %. Hankkeista riippuen kuntatalouteen tästä kohdentuu noin neljännes, yleishyödyllisille yhteisöille (säätöt, yhdistykset) noin 55–60 % ja yrityssektorille alle 15 %. Lisäksi määrärahaa kohdentuu vähäisessä määrin kotitalouksille (urheilija-apurahat, ylimääräiset urheilijaeläkkeet) ja yliopistoille. Valtionosuudet, joiden osuus liikuntatoimen siirtotalouden kuluista on noin 23 %, kohdentuvat kuntatalouteen ja liikunnan koulutuskeskuksille.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2023 toteutuma	2025 arvio
Urheiluseuroissa harrastavien lasten ja nuorten osuus, %¹			
9-vuotiaat			
— tytöt	65	65	65
— pojat	68	66	66
11-vuotiaat			
— tytöt	72	71	71
— pojat	70	69	69
13-vuotiaat			
— tytöt	58	53	53
— pojat	59	57	57
15-vuotiaat			
— tytöt	42	38	38
— pojat	46	47	47
Liikuntapalveluiden käyttö, %²			
Aikuiset (20–69-vuotiaat)			
Naiset			
— omatoimisesti	92	95	95
— kunnan liikuntapalvelut	23	21	21
— liikunta- tai urheiluseura	18	19	19
— liikunta-alan yritykset	39	35	35
Miehet			
— omatoimisesti	93	94	94
— kunnan liikuntapalvelut	20	17	17
— liikunta- tai urheiluseura	23	23	23
— liikunta-alan yritykset	26	29	29
Ikääntyneet (70 v. ja vanhemmat)			
Naiset			
— omatoimisesti	-	90	90
— kunnan liikuntapalvelut	-	39	39
— liikunta- tai urheiluseura	-	12	12
— liikunta-alan yritykset	-	31	31
Miehet			
— omatoimisesti	-	97	97
— kunnan liikuntapalvelut	-	27	27
— liikunta- tai urheiluseura	-	13	13
— liikunta-alan yritykset	-	20	20

	2019 toteutuma	2023 toteutuma	2025 arvio
Kansallisten liikkumissuosituksen mukaisesti liikkuvien osuudet, %³			
9-vuotiaat			
— tytöt	44	36	36
— pojat	66	59	59
11-vuotiaat			
— tytöt	38	25	25
— pojat	46	42	42
13-vuotiaat			
— tytöt	15	7	7
— pojat	24	26	26
15-vuotiaat			
— tytöt	6	3	3
— pojat	16	16	16
Aikuiset (20—69-vuotiaat)			
— naiset	25	27	27
— miehet	21	24	24
Ikääntyneet (70 v. ja vanhemmat)			
— naiset	-	17	17
— miehet	-	16	16
Koululaisten Move!-mittausten 20 m juoksutestin mediaanitulokset (min:sek)⁴			
11-vuotiaat			
— tytöt	4 min 05 s	3 min 37 s	3 min 44 s
— pojat	4 min 33 s	4 min 26 s	4 min 40 s
15-vuotiaat			
— tytöt	4 min 40 s	4 min 12 s	4 min 12 s
— pojat	6 min 06 s	5 min 47 s	6 min 00 s
Varusmiespalvelukseen astuvien miesten Cooper-juoksutestin keskiarvo (metriä)⁵			
	2 403	2 376	2 381
Dopingtestien määrä/rikkomusten määrä (SUEK)⁶			
	3 104/10	3 169/4	2 875/5
Suomen sijoitus kansainvälisessä huippu-urheiluvertailuissa (GSN Global Cup/GSN per capita cup/WRCES)⁷			
	30/11/20	29/8/24	40/18/27

¹⁾ Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa LIITU 2018 sekä 2022 -tutkimukset (harrastan säännöllisesti ja aktiivisesti sekä harrastan silloin tällöin), lisäanalyysi KIHU 18.4.2023.

²⁾ Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018—2022 sekä lisäanalyysi UKK-instituutti 14.4.2023.

³⁾ Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018 sekä 2022 tutkimukset (liikemittarilla mitattu liikkumissuosituksen saavuttaminen). Liikuntaraportti. Suomalaisten mitattu liikkuminen, paikallaanolo ja fyysinen kunto 2018—2022 sekä lisäanalyysi UKK-instituutti 14.4.2023. (liikkumisen suosituksen toteutuminen kyselytietojen mukaan).

⁴⁾ 5.- ja 8.-luokkalaisten fyysisen toimintakyvyn Move!-mittaustulokset.

⁵⁾ Varusmiespalveluksen aloittaneiden miesten kuntotestien tulokset. Puolustusvoimat.

⁶⁾ Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) tekemät kaikki dopingtestit sekä dopingrikkomusten määrä SUEKin kansallisessa dopingtestausohjelmassa.

⁷⁾ Suomen sija maiden välisessä vertailussa koko urheilun menestysmittareilla: <https://sportsrankings.world> ja <https://greatestsportingnation.com/>

20. Liikuntatoimen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 210 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis- ja selvitystoiminnan menoihin

3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, valtion liikuntaneuvoston sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden menoihin

4) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 4) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosaa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kansainvälinen yhteistyö	268 000
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	<i>7 758 000</i>
Liikunnan yleisiin kehittämishankkeisiin	500 000
Liikuntatiede ja tutkimus	3 046 000
— josta Suomen Akatemia (1,5 htv)	120 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöt sekä koulutustoiminta	3 170 000
Valtion liikuntaneuvosto	226 000
Yhteensä	7 210 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 6 400 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 810 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Liikuntatieteen tutkimus (siirto momentille 29.40.51)	-816
Yhteensä	-816

2025 talousarvio	7 210 000
2024 talousarvio	8 026 000

30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 300 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 14 §:n mukaisiin opintoseteliavustuksiin.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 256 329. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 864 000
Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille	15 852 000
Valtionosuudet alueellisille liikunnan koulutuskeskuksille	572 000
Liikunnan koulutuskeskusten opintoseteliavustuksiin	300 000
Yhteensä	36 588 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 89,89 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 95,33 euroa opiskelijavuorokautta kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (3,1 %), valtakunnalliset koulutuskeskukset	409
Lakisääteinen yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistus	-1 250
Valtionosuus kuntien liikuntatoimintaan (asukasmäärän muutos)	142
Yhteensä	-699

2025 talousarvio

36 588 000

2024 talousarvio	37 287 000
2023 tilinpäätös	33 797 787

50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 55 961 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen
- 3) liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin
- 4) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle
- 5) enintään 359 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin
- 6) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin
- 7) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen
- 8) enintään 11 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohtien 2) ja 5) määrärahat budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdassa 8) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen:

Liikunnan kansalaistoiminta	40 722 000
Huippu-urheilu	9 389 000
Liikunnan ja urheilun eettinen toiminta	4 950 000
Liikunnan osaaminen ja tietopohja,	900 000
— josta Suomen Urheilumuseosäätiö (enintään)	400 000
— josta liikunnan aluehallinto	500 000
Yhteensä	55 961 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 54 461 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ylimääräisten urheilijaeläkkeiden tason tarkistus	9
Yhteensä	9

2025 talousarvio	55 961 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	1 100 000
2024 talousarvio	55 952 000
2023 tilinpäätös	119 872 700

51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 61 505 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikuntalakiin (390/2015) perustuvien sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien avustusten ja menojen maksamiseen
- 3) enintään 20 000 000 euroa poikkihallinnollisesta valtioneuvostojohtoisesta Suomi Liikkeelle -ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 4) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa: Poikkihallinnollisen valtioneuvostojohtoisen Suomi Liikkeelle -ohjelman tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Määräraha on tarkoitettu eri hallinnonalojen käyttöön ja sitä on tarkoitus käyttää ohjelman toimeenpanon tukemiseen, kuten koordinointiin, vuorovaikutukseen, viestintään ja selvityksiin sekä eri ministeriöistä ja virastoista myönnettäviin valtionavustuksiin. Ohjelman toimeenpanoa ohjaa ja seuraa ministerityöryhmä. Ohjelman toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus: liikuntapaikkarakentamisen avustaminen,	24 515 000
---	------------

— josta Olympiastadionin perusparannus- ja uudistaminen	2 000 000
Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen	10 250 000
— josta liikunnan kansalaistoiminta (seuratuki)	2 000 000
— josta Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus ja Urheilijoiden ammatinedistämissäätiö	2 015 000
— josta urheiluakatemit ja valmennuskeskukset	4 235 000
— josta liikunnan ja urheilun suurtahtumat	2 000 000
Koko väestön liikunnan edistäminen	6 240 000
Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointi	500 000
Suomi liikkeelle -ohjelma	20 000 000
Yhteensä	61 505 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeen lisärahoitus (26 milj. euroa/LTA 2017)				
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	2,0	2,0	2,0	6,0
Menot yhteensä	6,0	6,0	6,0	6,0

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 60 000 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 505 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtionavustussäästö (HO 2023)	-2 696
Yhteensä	-2 696

2025 talousarvio	61 505 000
2024 I lisätalousarvio	2 083 000
2024 talousarvio	64 201 000

(56.) Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	6 000 000
------------------	-----------

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea

nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2024—2027 toimii valtion nuorisotyön ja -politiikan strategia-asiakirjana, jossa hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet on jaettu kolmeen koriin:

Kori I: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Kori II: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielenterveyden tukemiseen

Kori III: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Lisäksi ohjelma sisältää nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset, ml. painopisteet nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle, sekä kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat.
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat.
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa.
- Nuorten elämänhallintataidot vahvistuvat.

Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet

- Koordinoidaan nuorisolain (1285/2016) mukaisen valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2024—2027 nuorisopoliittisten tavoitteiden toimeenpanoa
- Kehitetään ja vahvistetaan kunnallisen nuorisotyön rakenteita, laatua ja tulosten tunnettuutta em. ohjelman linjausten mukaisesti.
- Tavoiteohjataan ohjelmakauden 2024—2027 nuorisoalan osaamiskeskuksia.
- Kehitetään nuorisotoimialan tiedontuotantoa tiedolla johtamisen tueksi. Parannetaan Nuorisotilastot.fi-palvelun ja kehitettyjen järjestelmien (kunnallisen nuorisotyön dokumentointijärjestelmä NuoDo; nuorisoalan järjestöjen tiedontuotannon työkalu Järjestin) tunnettuutta sekä edistetään niiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä.

Valtionavustukset ja -osuudet nuorisotyön rahoituksessa valtion talousarviossa:

Nuorisotyön määrärahoista avustuksiin kohdentuu noin 90 %. Hankkeista riippuen kuntatalouteen avustuksista kohdentuu noin 40 %, yleishyödyllisille yhteisöille (säätiot, yhdistykset) noin 50 % ja yrityssektorille alle 10 %. Nuorisotyön valtionosuudet, joiden osuus nuorisotyön siirtotalouden kuluista on noin 10 %, kohdentuvat kuntatalouteen.

Nuorisotyön tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 toteutuma	2025 arvio
10—29-vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus 2022), %	50	50	50
15—29-vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri 2023), %	81	81	85
15—29-vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri 2022), %	86	86	88
Yläkouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveyskysely/THL), %	9	11	10
15—29-vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri 2023), %	35	38	38
15—29-vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri 2021), %	10	10	10
15—29-vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri 2021), %	80	80	80
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	31 200	28 100	28 000

20. Nuorisotyön yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 712 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolain (1285/2016) mukaisiin nuorisotyön ja -politiikan toimeenpanosta, kehittämisestä ja arvioinnista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) valtion nuorisoneuvoston sekä arviointi- ja avustustoimikunnan menoihin
- 3) kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä sekä yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 4) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	212 000
Nuorisotyön ja -politiikan toimeenpano, kehittäminen ja arviointi sekä nuorisotoimialan kansainvälinen yhteistyö	500 000

Yhteensä	712 000
-----------------	---------

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 427 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 285 000 euroa.

2025 talousarvio	712 000
2024 talousarvio	712 000

30. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 7 643 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisiin kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtionosuus kuntien nuorisotyön käyttökustannuksiin (asukasmäärän muutos)	-5
Yhteensä	-5

2025 talousarvio	7 643 000
2024 talousarvio	7 648 000
2023 tilinpäätös	19 280 000

50. Nuorisotyön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 34 244 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille, valtakunnallisille nuorisoalan osaamiskeskuksille sekä nuorisokeskuksille
- 2) nuorisokeskusten investointiavustuksiin ja sosiaalisen nuorisotyön avustuksiin
- 3) nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyviin tutkimuksiin ja selvityksiin sekä palkintojen ja apurahojen maksamiseen

4) nuorisoalan tiedontuotantoa, yleistä kehittämistä ja viestintää tukevien järjestelmien, ml. etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän, ylläpidon ja kehittämisen menoihin

5) nuorten osallistumista ja kuulemista tukevien tietojärjestelmien ja verkkopalveluiden ylläpidon ja kehittämisen menoihin

6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan tukemista edistäviin avustuksiin

7) nuorisotyön, -toiminnan ja -politiikan kehittämisavustuksiin

8) Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemista edistäviin avustuksiin

9) alueellisen nuorisotoimen menoihin sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamisen menoihin

10) nuorten yrittäjäyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämisen avustuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 000 000
Nuorisokeskukset	4 468 000
Alueellinen ja paikallinen nuorisotyö	5 527 000
Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	1 300 000
Nuorisotyön kokeilu, koulutus, tutkimus ja kv.yhteistyö	4 949 000
Yhteensä	34 244 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 33 744 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelman kansallinen rahoitusosuus (1 htv, siirto momentille 29.01.02)	-170
Kertamenon poisto	-280
Valtionavustussäästö (HO 2023)	-971
Tasomuutos	3
Yhteensä	-1 418

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2025 talousarvio	34 244 000
2024 II lisätalousarvio	-170 000
2024 talousarvio	35 662 000
2023 tilinpäätös	41 146 943

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 31 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää nuorten työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön sekä kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön tukemisesta ja kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Nuorten työpajatoiminta	14 000 000
Etsivä nuorisotyö	13 000 000
Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö	4 000 000
Yhteensä	31 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö (hallituksen nuorisopaketti)	1 000
Yhteensä	1 000

Momentin määrärahalaji on muutettu.

2025 talousarvio	31 000 000
2024 I lisätalousarvio	3 050 000
2024 talousarvio	30 000 000
2023 tilinpäätös	22 452 000